

METAII II.

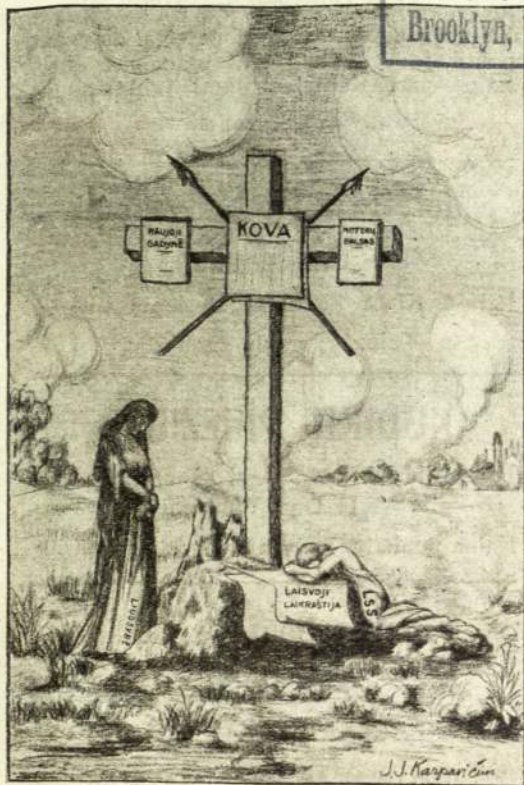
SAUSIS IR VASARIS.

No. 1-2.

MOTERU BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

LIETUVIŲ LEIDININKŲ
CENTRALINIS ARCHYVAS
Brooklyn, N. Y., U. S. A.

SKAITYKIT IR PLATINKIT L.M.P.S.
IŠLEISTAS KNYGAS!

**Moteris Turėtų Užsiimti
Savais Reikalais**

Parašė Edward J. Ward. Iš anglų kalbos
vertė Amerikos Lietuvaite

Knygelė nurodo moterų pareigą dalyvauti
politikoje. Ji tinka per prakalbas arba
šiai parengimuose duoti prie įžangos.

Kaina 3 centai.

**Moteris ir Jos Ekonominis
Padėjimas**

Parašė Klara Zetkin. Puslapių turi 61.

Kaina su prisiuntimu 20c.

KUDIKIŲ PRIEŽIURA

Parašė Mrs. Max West. Iš anglų kalbos
vertė Ona Vidikienė.

Kaina popierin. viršeliais 40c; apdaryta 60c.

**Šeimyna Seniau, Dabar
it Ateityj**

PARAŠĖ V. KAPSUKAS.

ISTORIŠKAS APRAŠYMAS
ŠEIMYNOS IŠSIVYSTYMO.

Kaina 15c.

Adresuokite:

“MOTERŲ BALSAS”

535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

MOTERŲ BALSAS

Pirmas Lietuvių Darbininkų
MĖNESINIS ŽURNALAS.

Lietuvių Moterų Progresyvio
SUSIVIENIJIMO ORGANAS

Sausis ir Vasaris, 1918

No. 1 ir 2

Delei "Moterų Balso" Sulaikymo

True translation filed with the Postmaster of Philadelphia, Pa., on March 25, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

"Moterų Balso" N 11, 1917 metų tapo valdžios sulaikytas. Kada "Mot. Balso" Administratorė nuėjo į krasą ir užklausė kame dalykas,—kodel sulaikyta, tai gavo atsakymą, jog "Mot. Bal." N 11 tapo pasiųstas į Washingtoną peržiurėjimui.

Administratori užklausus ar galima leist sekantį numerį, krasos viršininkas pasakė, kad kol-kas galima. Išleidus N 12 nuvežta krason, bet krasos viršininkas nebeleido antra klesa siuntinėt sakydamas, kad pranešias apie tai plačiau laišku.

Laukiama buvo galutinio pranešimo apie "Mot. Balso" likimą, kaip buvo žadėjęs krasos viršininkas. Belaukiant to pranešimo užsivilkio išleidimas NN 1 ir 2. Delei to leidžiamė du numeriu daikte.

Nesulaukiant jokio oficialio pranešimo, parašyta laiškas į Washingtoną, užklausias kodel pačto valdžia nieko nepraneša, ką jie mano daryti su "Moterų Balso". Tečiaus atsakymo iki šiol negavome.

Kovo 14 d. "Moterų Balso" Administratorė Ks. Baltrunytė nuvyko pas vietinės

krasos viršininką ir užklausė, kodel nepranešama mums nieko apie "Moterų Balso". Viršininkas pasakė, kad pranešes laišku. Kovo 16 d. gavome pranešimą (iš vietinės krasos), kuriame aiškinama tos priežastis, del kurių "Moterų Balso" buvo sulaikytas.

Tame pranešime sakoma, kad 11-tas numeris "Moterų Balso" liko sulaikytas delto, kad ne viskas, kas reikia versti buvę išversta, o 12-tas num. sulaikyta del tulų jame tilpusių straipsnių.

Iš laiško pasirodo, kad antros klesos teisės "Moterų Balsui" neatimtos ir laikraštį galėsime siuntinėti taip, kaip siuntinėjome pirmiau, t. y. antra klesa.

Redakcijos ir Administracijos pranešimai telpa ant 28 ir 29 puslapių. Visos narės malonėkite atydziai perskaityti visus pranešimus ir paremti savo triusu Redakciją ir Administraciją. Laikraščio gerovė priklauso ne nuo vienos ar kitos draugės, bet nuo visų kartu darbštumo. Tik bendras ir sutartinas darbas gali laikraštį padaryti įdomiu turiniu ir stipriu finansiniai.

Darbą Pradedant

Aplinkybės taip susidėjo, kad aš buvau priversta apsiimt redaguoti "Moterų Balsą". Nežinau, kaip tas darbas man sekė, bet vistiek—bandysiu...

Tikiu, kad L. M. P. S. A. narės ir šiaip "Moterų Balso" simpatizatoriai, draugai ir draugės, prigelbės man tame sunkiame darbe.

Nuoširdžiai kviečiu visus tuos, kas simpatizuoja "Mot. Balsui", kas simpatizuoja lietuvių darbininkų judėjimui, rašinėti į "Mot. Balsą" straipsnius, žinutes iš darbininkų gyvenimo, apsakas, eiles, korespondencijas ir tt.

Patyrusias šeimyninkes kviečiu rašinėti į "Šeimyninkų Skyrių", apie valgio gaminimą, apie visokius savo išbandytus šeimyninkavimą palengvinančius dalykus.

Lietuvius daktarus bei daktares kviečiu rašinėti į sveikatos skyrių iš higienos, ar šiaip moksliskus straipsnius.

Labai yra pageidaujama moksliški straipsniai iš chemijos, nes moters šeimyninkės butinai turi susipažinti nors kiek su

chemija. Tas yra labai svarbu žinoti prieš maisto gaminimą.

Kudikių mylėtojai kviečiami rašinėti į "Vaikų Skyrių" visokias pamokinančias pasakaites, eilutes, arba pritaikintus vaikams sceniškus veikalėlius.

Patįs vaikučiai taip pat kviečiami rašinėti į "Mot. Balso" "Vaikų Skyrių". Ką tik katras ar katra gali parašyti originaliai iš savo galvutės: pasakaitę, eilutes, ar šiaip atsitikimus bei žinutes iš vaikų gyvenimo.

Kiekvienas rašantis vaikuteis turi stengtis rašyti kuo aiškiausia, ant vienos pusės popieros lakšto. Apačioj turi padėti savo vardą, pavardę, amžių ir antrašą.

Metų gale, katras ar katra iš vaikūčių parašys geriausią apsakutę ar eilutes, gaus gražią dovanėlę nuo "Moterų Balso" redakcijos.

Kas tik bus aiškiai ir sąmoningai parašyta, berniukų ar mergaičių, viskas bus sunaudojama.

Bet vaikučiai turi patįs rašyti, ne iš kitų raštų kopijuoti.

Visus raštus siųskite: "Moterų Balso" Redakcija, 229 N 6th St., Philadelphia, Pa. J. Benesevičiūtė.

Rusijos Didžiosios Revoliucijos Metinės Sukaktuvės

True translation filed with the Postmaster of Philadelphia, Pa., on March 25, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Kovo 8 d. sukako metai nuo prasidėjimo didžiosios Rusijos revoliucijos, kuri nuvertė nuo sosto Mikę II, tą kruvinąjį budelį, su visa jo dinastija, kuri kankino Rusijos liaudį per keletą šimtmečių.

Nuvertė jį nuo sosto kantrybės netekę, nuvarginti, išbadę darbininkai. Buržuazijos dalis, turėdama savo išrokavimus panaikinime monarchijos, kuri išdalies varžė jų biznio-pramonijos plėtojimąsi, prisidėjo dalinai prie atlikimo to darbo. Antra, turtingesnioji buržuazijos dalis, kuriai monarchija nė kiek nekenkė, bet priešingai, davė progų prie esančios betvarkės gerai pasipelnyt,—buvo priešinga revoliucijai; vienok, matydama, kad negalės atsilaikyt prieš

didelę darbininkų spėką, tylėjo ir tykojo, kad kaip-nors pagriebus valdžios vadeles į savo rankas.

Tas jai iškart ir pasisekė. Bevartodami lapės politiką, įkalbėjo nepatyrusiems darbininkams, buk jie (buržuazai) ir esą revoliucionieriai ir vien tik liaudies gerovės tetrokštą. Šitokiu budu užėmę valdžios vietas, buržuazijos atstovai, kaip ve, Lvovas, Miliukovas ir Kerenskis, taip pat Čcheidze ir Ceretelli, socialdemokrataimenševikai, eidami ranka į ranką su buržuazine Laikinąją Valdžia, kaip kad jų programos ir taktika reikalavo, kad smulkiais reformomis, mažais žingsniais, priešus prie galutinio tikslo, butent, socialistinės tvarkos, negalėjo pagerinti tuolaikinį Rusijos proletariato skurdų padėjimą.

Karē su visomis jos baisenybēmis buvo tęsiama toliau. Tos karēs našta vis daugiau ir daugiau slēgē jau ir taip begalo suvargusią Rusijas liaudj.

Kada darbininkai pamatē, kad naujoji revoliucinē valdzia nieku nesiskiria nuo senosios caro valdzios, ir jū padējimā visai nepagerino, jie pradējo nerimaut, ir linkt prie socialdemokratu bolševiku, arba didziumieciu, kurie agitavo uz kuogreiciausiu taika, uz dvaru ir baznyciu zemēs padalinima bezemiams zemdirbiam, ir paemima valdzios ir dirbtuviu i darbiniku rankas.

Pagalios, lapkricio 9-10 dd. ivyko antroji ir tikroji revoliucija, kur darbininkai

kad jie numestu savo valdonu despotu kaizeri nuo sosto, ir ivykintu pas save socialistine tvarku bei taiku priskubintu. Jie ateme is dvarponiu ir baznyciu uzgriebtas zemes ir atidave badaujantiems bezemiams ukininkams, o dirbtuves, kuriose buvo dirbami gyvenimui reikalingi dalykai, ateme nuo spekuliantu, isnaudojusiu begalo darbinikus, ir padare jas visuomenes nuosavybe, kad darbininkai galetu gaut visu savo darbo vertu, galetu naudotis savo darbo vaisiais.

Sitai, zinoma, baisiai nepatiko burzuzijai—kapitalistams ir dvasiskijai visokiu tikėjimū. Jie pradējo varyt slaptu agitaci-

Viešos laidotuvės žuvusių už laisvę aukų, 23 d. kovo, 1917 m., Petrograde.

numetē burzuzine Laikinaja Valdzia, Krenskj su visa jo ministerijo, o i jos vieta Darbiniku ir Kareviu Atstovu Tarybu Suvaziavimas paskyre ministerija is vienu tarptautiniu socialistu-bolševiku.

Ministeriu pirminiku tapo paskirtas d. N. Leninas, uzsienių minist. d. L. Trockis. Visa valdzia perėjo i Darbiniku, Kareviu ir Valstieciu Tarybu rankas.

Bolševikai, paeme valdzia i savo rankas, tuoj pareikalavo visuotinos taikos. Jie dare spaudima i visu šaliu darbinikus, kad jie verstu savo valdzias taikytis kuogreiciausiai. Jie labiausia vare agitacija tarpe vokieciu darbiniku, kiek tai buvo galima,

jā prieš darbiniku valdzia, organizuodami visus atzagareivius elementus, ir visai da tamsius, nesusipratusius darbinikus, kad uzpuldinēti bolševikus.

Jie visomis pajiegomis stengēsi diskredituot ir šmeižt didziumiecius.

Mazumiečiai arba menševikai, neteke intakos pas darbinikus, taip-pat prisidėjo prie atzagareviu kazoku ir burzuziniu kontr-revoliucionieriu, eidami kartu su jais prieš bolševikus, tikrus darbiniku uztarejus.

Skirtumas tarp menševiku ir bolševiku didziausia yra tame, kad bolševikai visada stato ivykdimu socialistines tvarkos pir-

mon vieton, o visokias smulkias reformas laiko laikiniais, pereinamais dalykais, ir nepripažįsta jokių kompromisų ar bendradarbiavimų su buržuazija, bet pasitiki vien darbininkų spēka; o menševikai, smulkias reformas stato pirmon vieton, ir tųjų reformų keliu sueidami į bendrus blokus tuluose klausimuose su buržuazija, tikisi prieit prie galutinio tikslo, socialistinės tvarkos.

Šitokiais keliais beeidami ir susivieniję su buržuazija, menševikai priėjo prie to, kad tapo kontr-revoliucionieriai ir priešai darbininkų reikalų, nes kartu su kapitalistais ir atžagareiviais kovoja prieš darbininkų valdžią.

Kadangi viso pasaulio kapitalistų reikalai yra vienodi ir griežtai priešingi darbininkų reikalams, tai kitų šalių kapitalistai, pamatę, kad Rusijos kapitalistams blogai einasi prie bolševikų darbininkų valdžios, ir nusigandę, kad kitų šalių darbininkai, paėmę pavyzdį iš Rusijos, nepadarytų tą-patį su jais, ką rusų darbininkai padarė su savo kapitalistais, visi susivieniję eina prieš bolševikų valdžią, kad ją nuvertus.

Dabar jau jiems kaizeris su visų savo militarizmu ne baisus; jiems daug baisesnį liko bolševikai; užtai, kada kaizeris atakuoja rusus, nežiurint padarytos taikos, tai nė

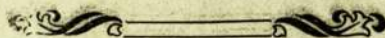
vienas talkininkų nenupeikia jį už tai, ir neprotestuoja, kaip protestavo, kada jis naikino savo laiku kapitalistinę Belgiją. Jie su laiko mušius Vakarų fronte, kad kaizeriui lengviau būtų žudyt rusus ir sugražint monarchiją.

To negana. Jie sukurstė Japoniją ir Kyniją, kad jos įsiveržtų į Sibirą ir padėtų kaizeriui apveikt Rusijos darbininkus. Japonija laukia tik Jungtinių Valstijų sutikimo arba pritarimo, kad užpult suvargintus Rusijos darbininkus.

Ir žinoma, tokiam padėjime atsidurus, Rusijos darbininkų valdžiai labai bus sunku atsilaikyt. Viena, kad kareiviai ir apskritai visi darbininkai yra tos ilgos karės baisiai suvarginti ir išbadėję, o antra, apsuptiems priešų iš visų pusių, visiem kapitalistams priešų iš visų pusių, visam kapitalistams, nesusipratusių kitų šalių darbininkų, atsilaikyt yra negalimas dalykas.

Vien tik koks-nors nepaprastas atsitikimas dabar gali Rusijos darbininkus išgelbēt nuo kapitalistų vergijos, kurią jie buvo nusikratę, ir nors trumpą laiką pagyveno laisvai.

Nors trumpą laiką jie pasidžiaugė laisve, tikra laisve, kurią, susipratus visų šalių darbininkams ir įvykus socializmui, džiaugsis visas darbininkų pasaulis.

1848 metais, kuomet moters laikė pirmą savo suvažiavimą Amerikoje, tuomet tie, kurie priešinosi moterų lygioms balsavimo teisėms, sakė, kad tos, kurios reikalauja teisių, tai yra tik bevaikės moters, persiskyrusios su vyrais moters, ir surugusios senmergės. 1917 metais "Tėvynės" N 21 p. Karpavičius sako, kad tik tokios moters svajoja apie teises, kurios maža tesirupina apie namus, kurių gyvenimas susideda vien iš pasirėdymų, linksmy valandų, ir begalinių smagumų.

Hm... Moterų teisių oponentai per 69 metus nedaug nuprogresavo, nedaug pažengė pirmyn.

* * * *

Sekretorius Houston sako, kad jis ne-

matęs reikalo kainoms pakilt ant maisto todėl, kad maisto esą užtektinai. Jei taip, tai man leidžia manyt, kad priežastis pakilimo kainų, turbūt, yra tame, kad spekuliantų irgi yra užtektinai.

* * * *

Neseniai Abdul Hamid, buvęs Turkijos sultonas, priėmė Rusijos carą į ex-karalių "associaciją". Kaszin-kam Mikė ištars: Welcome?

Madonna.

* * * *

Senovėje kai-kurios tautos garbino deivę Afroditą. Nupuolus jos įtekmei, pradėjo garbinti Mariją. Kazin ką garbins vokiečių patriotai, kai neteks kaizerio.

K. S. L.

MOTERS ROLĖ GYVENIME

(Pabaiga)

Rusų istorikas Solovjevas moterų klausime pastebė sekamą apsiareiškimą:

Vidurinių amžių gadynėje, kuomet įvairūs reformatoriai: Liuteris, Kalvinas ir paleistuvingas, nemorališkas, su popiežiu priešakyje, dvasiškijos gyvenimas; kuomet ricierių ir romantizmo forma sujungė liaudį,—pasitaikydavo proga atsižymėti ir moterei. Viena jų, Orleano Joanna, atsižymėjo kaip karvedė, kaip išgelbėtoja Prancuzijos nuo anglo-saksų užpuolimo.

Kadangi tai atliko ne vyras, bet blozinas sutvėrimas—mergina, tai dvasiškija apšaukė ją kaip raganą ir liko gyva sudeginta ant laužo.

Mainėsi žmonių pažiūros. Po kiek laiko "neklaidingas" popiežius suprato savo klaidą ir rausdamas iš gėdos prieš visą pasaulį, ištraukė tą suspirgintą mergaitę iš peklos ir pasodino danguje palaimintųjų draugystėje. Solovjev'as šiuo pavyzdžiu pastebi, kad jau atsidarė vartai iniciatyvos darbuose ir moteriškai. Nors laikinai, bet tapo numestas paniekos rubas nuo moteries ir iš netyčių pasigirdo jai stebėtinai balsas: "Tu gali būti žmogus!" "Tu gali būti, bet da nėsi, nes tu moteriškė", isteriškai sušuko buržuazija. Jų žodžius griausmingai atkartoję visa; burtuose paskendusi, liaudis.

Moterų reikalavimai žmogaus teisių reališką formą priėmė da neseniai. Pamatą tam davė Darvinas. Pastumėjo pirmyn socialiai mokslai, ypatingai darbininkų luomos produktas,—tarptautinis socializmas. Jisai nuodugniai perkratinėjo visus žmonių žingsnius, jisai suprato svarbą moteries rolės gyvenime ir pasistatė sau garbingą devizą: savystovumas iniciatyvos kiekvienam. Socializmas yra pirmutinis draugijos apsiareiškimas, kuris nė kiek nerausdamas del gėdos, padavė brolišką ranką moterei. Todėl lietuvaitės su šypsna ant veido ir susipietė į kruvą, ir idealų organizuotą kuną pavadino L. M. P. S. A. Jų norai, jų reikalavimai yra trumpi, suprantami, aiškūs. Jos vaduojasi štai kuom: gana bus mums nuo-

lankiai vargti, gana jau mes prisiziūrėjome ašaroms savo vyrų, savo mylimų draugų. Jos jau žino, kad pasaulyje egzistuoja du, viens kitam priešingu, dalyku: išnaudotojai iš išnaudojamieji; ponai ir vergai; amžinas skurdas vieniems, begėdiškas išdykumas kietiems. Jos trokšta ir visuomet šaukia lietuvaites į savo eiles; jos žino kokią svarbi užduotis guli ant jų pečių, todėl ir pasiryžę yra nustumti "dinerkę" alaus nuo sersers lupų; vieton blizgančio nuo taukų žiurkšto, nori aprėdyti švaresniais rubais. Jeigu jau yra pasišventimas išauklėti kudiķį, tad būtina reikia rupintis, kad tasai, nieko nekaltas, kudiķis nebutų visą amžių kankinamas nuo šalčio ir alkio, ir kad netaptų žmogžudžiu—nemirtų kur tyrlaukiuose.

Kam rupi įvykdinti gyvenime malonų akordą, kam stoka kantrybės kęsti vargą, nusizeminimą,—stokite į L. M. P. S. A. kuopas arba tverkite, jei jų nėra.

Negaliu iškęsti nepasakę sekamos ištraukos iš L. Tolstojaus veikalo "Voskresenje", kur kalbama apie turtingą vaikiną Nechliudovą ir paprastą, neturtingą, tarnaitę Katriutę:

Nechliudovas 19 metų vyrukas da visiškai nekaltas. Jisai svajojo apie moteriškę ne kitaip, kaip apie savo busimą moterį. Visos gi kitos, kurios, jo supratimu, negalėjo būti jo moteria, buvo jam ne moteriškės, bet žmonės.

Buryš namiškių ir svečių išėjo žaisti zuikučiu ant pievos. Katriutė-tarnaitė taip-pat dalyvavo. Pagalios prisiejo Nechliudovui bėgti kartu su Katriute. Vos susilaikydama nuo juoko, greitai persimainė juodu vietomis, paspaudė jo ranką ir pasileido bėgti. Jisai atsigrižo atgal ir pamatė, kaip nepasekmingai stengiasi Katriutė pagauti tulas studentas. Priešais buvo avičių krūmai, už kurių niekas nebėgdavo, bet Katriutė parodė tenai link ranka. Jisai parklupo ir parpuolė. Susidilgino rankas. Katriutė jau buvo čia. Pribėgo vienas prie kito ir suspaudė rankas. "Susizeidėt gal?"—paklausė jo, liuosa ranka taisydama išsi-

draikiusius, šviesius plaukus. "Aš nė nežinojau, kad čia grabutė". Katriutė juokdamosi uždėjo ranką ant jo peties ir pasirėmė. Nechliudovas nejuociomis apsikabino. Ji nesipriešino. Jisai suspaudė jos rankutę ir pabučiavo į lūpas. "Ot tai tau"—riktelėjo Katriutė ir nubėgo.

Po tam, jau beveik vaikiškas draugiškumas persikeitė; taip buna visuomet tarpe jauno, nekalto, vaikino ir tokios-pat jaunos nekaltos merginos, kuriuodu taip netikėtai sužeistos širdys traukia artyn. Jiemdvieji buvo smagu kalbėtis tik prie svetimo asmens. Kuomet likdavo dviese, —kalbėtis buvo sunku. Akys kalbėdavo visai ką kitą, negu lūpos, jausdavosi kaltais vienas antram ir liudėdami skirdavosi.

Nechliudovas jau gvardijos oficerius. Jisai jau seniai užmiršo Katriutę. Kartą sugrįžo į tėviškę. Jau tada jisai toli, toli buvo nupuolęs doriškai. Nakčia atlankė Katriutę. Atsisveikindamas įteikė jai 100 rublių. Nechliudovas ją galutinai užmiršo. Ji tampa motina, visų pajuokta. Atsidurė netikėtai ant gyvenimo kryžkelės. Kur jai pasukti? Ar kentėti panieką visą amžių, vargti ir auklėti tamsiai ateičiai savo kudių ar pasukti po kairei, kur vylioja

šilkiniai rubai, linksmos naktys, kur vyras nachališkai šypsodamasis rodo jai blizgančią metalo gabalėlį—pinigą. Ir pasuko Katriutė—ta pati Katriutė, kuriai Nechliudovas nuskynė nuo įkaitusių lūpų pirmąjį bučkį,—į kairę. Už 6 metų, jau sunaikinta sveikata nuo neišmiegotų naktų ir alkoholiaus, žingsniavo tarpe svetimų jai asmenų, kriminalistais vadinamų, į tolimą žiaurų Sibirą.

Nechliudovas, sąžinės kankinamas, sekė paskui. Gi ji šaltau jau kartojo: "To jau nepataisysi".

Toki maž-daug santykiai yra tarpe dabartinės jaunuomenės.

Jeigu moteris turi kęsti vargą, jeigu jos gali puti kalėjimuose, jeigu da ir šiandien moteris yra daugeliui darbininkų klesoje vienintėle mokykla kudiškiams, tad duokime joms progą gaminti tą babilionišką įstatymų bokštą, nuo kurio ji taip baisiai kenčia.

Kas žino, gal jau ir netoli ta valanda, kurioje vyras ir moteris pilnai supras vienas antrą ir su šypsna ant veido žengsime į tą paslaptinę namelį, viršuje kurio žėri ugninės raidės: Socializmas.

P. Krakaitis.

DRUSKA

A. PETRIKA.

Kiekvienas mūsų netik esame matę, bet ir daug suvartoję paprastos druskos. Bet ar daug kas mūsų žino, kas yra toji druska, iš ko ji susideda?

Ši klausimą aš ir pasistengsiu šiame straipsnelyje bent paviršutiniai apibudinti. Smulkmeniai išaiškinti taip platų klausimą čia, delei vietos stokos, negalima; tomiai knygų yra prirašyta šiuo klausimu, todėl mažame straipsnelyje galima tik paaiškinti dalyką apšamai, paviršutiniai.

Druska, kurios cheminė formula yra Na Cl, susideda iš dviejų elementų: metalo sodiaus ir gazo chlorino.

Kad geriau supratus kas tai yra druska, mums reikia butinai susipažinti su tais elementais, iš kurių ji susideda.

Sodius, Na, yra žibantis, sidabro spalvos, metalas. Paprastoj atmosferoj, jis yra minkštas, taip kad galima jį pjaustyti peiliu ir minkyti tarp pirštų. Sodius yra labai veiklus drėgname ore ir jungiasi su daugeliu kitų elementų. Delei jo tokio veiklumo, sodius yra laikomas induose, kur oras neprieina arba kerosine. Kerosinas naudojamas todėl, kad jis neturi savyje oxygeno, prie kurio sodius turi didelį patraukimą. Įdėjus į vandenį sodius išsileidžia su dideliu šnypštumu ir išdavimu energijos. Pasekmėje to, gaunamas sodiaus hydroxidas. Na, O H, ir vienas atomas hydrogeno nuo kiekvienos vandens molekulos.

Šitokį bandymą galima daryti tik su mažais gabalėliais sodiaus, nes didelis gaba-

las gali tiek įkaltinti hydrogeną, kad jis užsidegtų, o tada galima tikėtis eksplozijos.

Sodius randamas daugelyje vietų ir įvairiuose stoviuose. Tyro-gi sodiaus, negalima niekur rasti dėl jo didelio patraukimo prie kitų elementų. Tankiausia randamas susijungęs su patašium, K, ir chlorinu, Cl.

Per ilgą laiką mokslo vyrai laužė sau galvas, kad kokių-nors būdu atskyrus sodių nuo kitų elementų ir apturėjus tyrą metalą. Bet visi jų bandymai buvo be pasekmių iki 1807 m. vienas Anglijos chemikas, Sir Hurmphy Davy, pritaikė elektros spėką prie tam tikro aparato ir pirmu kartu apturėjo tyrą metalą.

Chlorinas, paprastoje atmosferoje yra tai gasas; prie didesnio spaudimo galima padaryti skystimą. Kalbant apie jo fizikines ypatybes, galima pasakyti, kad jis yra nuodingas, smirdantis, žalsvai geltonas, apie pustrėčio sykio sunkesnis už orą, gasas. Jis turi didelį palinkimą prie kitų elementų, ypatingai prie hydrogeno.

Iš tulų atžvilgių chlorinas panašus į oxygeną, nes deganti balana įleista į bonką su chlorinu dega daug smarkiau, negu šiaip jau ore. Taip-pat, dėl panašumo, labai nenoriai jungiasi su oxygenu. Bet nežiurint šio panašumo, jis vistiek turi visai skirtingas ypatybes kitais atžvilgiais.

Chlorinas yra tiek nuodingas, kad užtenka vienu atsikvėpimu patraukti jo į plaučius, idant sektų mirtis; jis sunaikina plaučių ir gerklės gleivines plėves. Ačiu šiai jo ypatybei, dabartinėje karėje jis naudojamas troškinimui priešininko kareivių. Padaromos tam tikros gazinės bombos ir metamos į priešininko pusę. Dėka chlorino sunkumui (pustrėčio karto sunkesnis kaip oras), jis nesiskirsto, bet nugulęs stovi palei žemę ar apkasuose. Kareivis jo įtraukęs tuoj apsvaigsta ir jeigu nėra pagalbos—miršta.

Kaukės, kurias naudoja apsisaugojimui, padarytos taip, kad kvėpavimui oro būtų galima įtraukti, bet chlorinas, tirštesnis,—nepraleidžiama.

Chlorinas, kaip ir sodius, randama įvairiuose susijungimuose, ypatingai su sodium. Jeigu tyras, sutrintas sodius susi-

duria su chlorinu, jis smarkiai dega jungdamasis ir sudaro paprastą, kasdieninę druską.

Tai tiek trumpoj formoj galima pasakyti apie šiuos du elementus. Apie įvairius jų susijungimus su kitais elementais ir sudarymą įvairių medžiagų—čion ne vieta kalbėti, nes tie procesai yra suprantami tiktai chemikui ar chemijos studentui. Plačioji publika, nėra su chemija apsipažinusi, todėl ji visviena tų aiškinimų nesupras.

Dabar prieisime prie pačios druskos.

Druska, kaip jau minėjau, susideda iš viršūi paminėtų elementų—sodius ir chlorino. Druska nėra daroma sujungiant tuos du elementus dirbtiniu būdu, nors tai ir galima, bet randama juos gamtiniai susijungus. Upeliai, upės ir jūrės, turi tam tikrą dalį ištirpusios druskos. Jūrės, ypatingai turi didelį jos nuosimtį; delto, kaip tuli žmonės tiki, ir silkės yra surios, kad jūrėse gyvena.

Surumas jurių vandens priguli nuo to, kaip daug ten pribuna vandens iš upių, kuris turi daug mažiau druskos, ir kaip didelis jurių vandens išgaravimas. Taip, pavyzdžiui, Baltijos jūrės, kur įteka daug upių ir pribunantis vanduo viršija išgaruojantį—ten vanduo, palyginamai, nesurus. Mirusiose jūrėse, ten sąlygos kaip tik priešingos. Ten upių visai mažai įteka ir kaip pasekmė to—išgaravimas viršija pribunantį vandenį. Ten vanduo kas-kart darosi suresnis ir suresnis ir jeigu kokis-nors "stebuklas" neatmainys egzistuojančių sąlygų—Mirusių jurių vanduo prieis prie to, kad negalės ištarpinti daugiau druskos ir ji pradės kristalizuotis ir gulti ant dugno. Dabar ten vanduo jau yra tiek tirštas, kad žmogus nors ir nemokantis plaukti nelabai skęsta.

Kad būtų šis faktas aiškesnis, čion paduodu keliatos jurių vandenų surumą. Ant šimto dalių vandens yra:

Baltijos jūrė	.....	0.5	dalys	druskos
Atlantiko vandenyne	..	3.6	"	"
Viduržemio jūrė	....	3.8	"	"
Mirusiose jūrėse	.....	22	"	"

Mums gali išrodyti, kad čion tai visai mažai druskos, vienok apskaitliuojama, kad visose jūrėse randasi 36,000,000,000,000,000 tonų druskos (tonas—2,000 svarų).

Druska iš jurių vandens išimama įvairiais būdais. Kur šiltas klimatas, ten prileidžiama vandens dideli, lėkšti prudai ir leidžiama vandeniui išgaruoti. Vandeniui išgaravus, druska, kaip mineralas, pasilieka ant dugno. Šaltose-gi šalyse, kaip kad šiaurinėje Rusijoje, šis budas nėra pritaikomas, kadangi ten vanduo užšąla. Ten neužmatomi plotai laukų naudojami druskos išdirbystei.

Paprastai, užleidžiama jurių vandeniu tam paskirti laukai ir leidžiama vandeniui užšalti. Kada vanduo paviršium šąla, tai druska skęsta žemyn, taip kad ledas buna veik visai be druskos. Tada ledas nuimamas ir vėl leidžiama užšalti. Ir taip tas procesas atkartojamas po daugelį kartų, iki vanduo nelieka visai surus. Tada druskos ledas sukraunamas į kruvas, o iš ten vežama į tam tikras pirtis, kur nuo šilumos išgaruoja likusis vanduo ir pasilieka tik viena druska. Visas tokis laukas yra panašus į didelę pievą, pilną šieno kupetų.

Žinoma, tokia druska nėra tyra; ji turi tam tikrų nešvarumų ir priemaišų. Vienas tokių priemaišų, tai magnezis. Jeigu pastarojo randasi druskoj, tai ji sušoka į šmotus ir išrodo drėgna, nes magnezis turi ypatybę traukti drėgnumą iš oro. Tyra druska niekad nesušoka į šmotus, nes ji nepriima drėgnumo. Kiekviena šeimyninė turėtų tą žinoti, kad jeigu druska drėgna ir šmotuose, tai ji turi magneziaus.

Apart jurių vandens, druska randasi ir žemėj. Šiek-tiek jos galima užtikti daugelyje šalių, vienok didžiausios nuogulos randasi Amerikoj, Austrijoj, Vokietijoj ir Ispanijoj. Amerikoj, tai New Yorko, Louisianos, Michigan ir Ohio valstijos turi didžiausius druskos sandėlius. Iš žemės ji išimama šitokiu būdu:

Išgręžiama į žemę skylė iki druskos nuogulų ir ten įleidžiama triuba. Per tą triubą varomas vanduo, kuris išstarpina druską. Netoli to, išgręžiama kita skylė ir įleidžiama triuba. Per pastarąją, garo pajiega, traukiama ištirpusi druska ir leidžiama į tam tikrus prudus. Žemės ir kitoki nešvarumai nugula ant dugno, o druska, vandeniui išgaravus, susikristalizuoja ant paviršiaus. Tada ji sukpojama į ga-

balus ir prašalinama priemaišos arba paroduodama taip, kaip yra į įvairias laboratorijas chemiškiems darbams arba gyvulių augintojams.

Druska turi ypatybę susikristalizuoti į keturkampias, tuščiu viduriu, piramidas. Tos mažos piramidės galima patėmyti paėmus į ranką stambios, nesutrintos druskos. Kristaluose druskos yra tam tikras nuosimtis vandens; tą galima patėmyti užpylus druskos ant karštos blėtos. Kada vanduo kristaluose įkaista ir pavirsta į garą, tai jis nori pasiliuosuoti ir tas pagimdo spraksėjimą ir druska šokinėja į visas puses.

Tukstančiai tonų druskos sunaudojama kas metai įvairiems chemiškiems darbams ir sudymui žuvų bei mėsos konservų. Druska, mat, užmuša visokios rūšies bakterijas ir tuomi apsaugoja produktus nuo sugedimo.

Žmogaus organizmui druska taip-pat reikalinga kaip dalis maisto, nes skilvio virškinimo syvai turi apie 0.27° hydrochlorinės rūkštis. Toji rūkštis susideda iš hidrogeno ir chlorino. Oxygenas gaunamas iš vandens, gi chlorinas iš druskos. Žinoma, nėra reikalo valgyti perdaug druskos, nes toji rūkštis mažai jos reikalauja. Prieg tam, mes suvalgome daug druskos su įvairiais produktais, kuriuos patį nesudome. Tuli žmonės mano, kad kuodaugiau druskos suvalgysi, tuo busi stipresnis. Tokia nuomonė yra klaidinga ir jos laikytis nereikia. Sudant valgį, geriausia yra nedasudyti, negu persudyti, nes suraus valgio privalgius, druska erzina gleivines vidurių plėves; o kad tą druską atskiedus, mes jaučiame troškulį ir turime gerti vandens. Nesakau, kad vanduo būtų kenksmingas. Priešingai, vanduo yra sveika gerti, bet toks nuo suraus valgio gėrimas yra nenormalis ir todėl nepageidaujamas.

Užbaigdamas aš noriu atkreipti skaitytojų atydžią į chemijos galę. Pavyzdžiui, kad ir toji pati druska, iš nuodingų elementų pasidaro nekenksminga, pastovi ir naudinga medžiaga. Čion tai tik vienas pavyzdys, o juk tokių ir tam panašių pavyzdžių yra tukstančiai. Todel, kiekvienas inteligentiškesnis žmogus, butinai turėtų susipažinti, bent paviršutiniai, su chemijos tiesomis ir principais.

APŽVALGA

NAUJOS BALSUOTOJOS.

Šįmet kovo mėn. kongresmanų rinkimuose New Yorko valstijoje pirmu sykiu dalyvavo ir moters.

Kiek tai darbo, kiek vargo, laiko, energijos, pinigų, pašvęsta moterų įgijimui teisės balsuot. Įgijimui teisės, kuri joms pagal teisybę ir sveiką protavimą priklausė nuo seniai.

Tiek metų jos dirbo, kovojo nenuilstančia energija ir pasišventimu, kol, antgalo, kovą laimėjo, nežiurint atkaklaus priešinimosi visokių atžagareivių-konservatyvų ir "biznierių", kurie bijojo, kad moteris savo balsu neužkenktų jų "bizniui".

Vienok progresas eina savo keliu. Jis eina pirmyn, nežiurint jokių pasipriešinimų iš atgaleivių pusės. Galima tikėtis, kad kongresas ir senatas patvirtins įnešimą, kad visoms Jungtinių Valstijų moterims būtų suteikta lygūs balsavimo teisės.

Girdėti, kad pats prezidentas Wilson'as jau pritaria suteikimui moterims lygių teisių, o kaip da neseniai jis buvo priešingas tam, ir kimšo į kalėjimus moteris, kurios reikalavo sau tų teisių.

TUŠČIAS DŽIAUGSMAS.

True translation filed with the Postmaster of Philadelphia, Pa., on March 25, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

"Keleivis" ir "Naujienos" džiaugiasi, kad, girdi, bolševikai visada buvę priešingi tėvynės gynimui, o dabar liepia visiems gint Rusiją iki paskutinio kraujo lašo.

"Laisvė" apgailestauja, kad jie seniau nepradėjo "socialistišką tėvynę gint".

Kad bolševikai liepia darbininkams, kas tik gali, kovot su vokiečiais, tai tiesa; bet ta kova labai skiriasi nuo tėvynės gynimo.

Ta kova nėra tėvynės gynimo kova, kaip tas žodis paprastai suprantama; tai darbininkų kova su kapitalizmu, militarizmu ir monarchija. Tai yra klesų kova. Kad tai yra klesų kova, aiškiausia parodo sekantys faktai:

Kada Rusija, bolševikams paėmus val-

džia į savo rankas, norėjo taikyties su Vokietija, tai talkininkai ugnia spjaudė ant rusų, kam jie nori taikyties; o kada dabar bolševikai pasakė, kovosią iki paskutinio kraujo lašo, tai talkininkai, vietoj džiaugtis iš to, kursto japonus bei chinus, kad jie užimtų Sibirą.

Kada vokiečiai atakuoja rusus, tai talkininkai Vakarų fronte tyli; ne atakuoja vokiečių, leidžia jiems rusus sumušti.

Šitie faktai geriausia ir parodo, kad tai yra klesų kova, o ne tėvynės gynimas.

Kada kapitalistai pamatė, kad jų sistemai grėsia pavojus, tai jie visi susivienijo, ir stengiasi visomis pajiegoms sumušti Rusiją, kur yra tikra darbininkų valdžia, taip labai neapkenčiama kapitalistams.

Dabar jau nėra kaizeris nebe toks priešas. Jie jam rankomis ploja, kada jis žudo raudonąją rusų darbininkų gvardiją. Dabar Rusija jiems visiems didžiausias priešas.

Tie patys rusai, kad jie gyventų kitoj kokioj šalyj, kur būtų tikra darbininkų valdžia, jie gintų ją taip-pat nuo užpuolikų kapitalistų, iki paskutiniam kraujo lašui. Jie gintų ne tėvynę, bet savo darbininkiškas teises.

Darbininkų tėvynė—tai visas pasaulis.

BEGĖDŽIAI.

Vienam paskutinių "Darbininko" numerių tilpo J. Žvygo straipsnis, kur jis neva kritikuoja LSS. Pild. Kom. pritarimu išleistą lapelį, nurodantį, del kokių priežasčių socialistai nedalyvaus klerikalų ir tautininkų seime.

Tas ponelis šlykščiais, nešvariais žodžiais bei primetimais šmeižia ne vien Amerikos socialistus, bet ir Rusijos narsius darbininkų klesos reikalų gynėjus—bolševikus.

Tas žmogutis išdrįsta tuos darbininkų užtarėjus vadint plėšikais. Mat, jam labai gaila Rusijos kunigų-popų ir ponelių, kadangi darbininkų valdžia atėmė nuo tų dykaduonių darbininkų užgriebtus turtus ir atidavė juos darbininkams, kurie tuos turtus pagamino ir kuriems tie turtai pilnai priklausė.

Plėšikai buvo, žinoma, tie dykaduoniai, kurie tuos turtus buvo išplėšę darbininkams, o bolševikai tiems plėšikams atėmė darbininkų turtus, sugražino juos savininkams.

J. Žvygas labai gerai žino, kad tie dykaduoniai niekad jokių turtų nėra pagaminę, kad visus turtus pagamino darbininkai ir kad darbininkų, be darbo, joks turtas negali but pagamintas, bet, budamas vienas tų dykaduonių arba jų tarnas, šmeižia bolševikus, vadindamas juos plėšikais, pats juo budamas.

Priplepėjo tas ponelis daug nesąmonių: girdi, socialistai neturi jokios intakos darbininkuose, kad jie nieko nereikšią, jei nedalyvausią seime, ir kad jie, girdi, ir jų mokslas greitai išnyksias nuo žemės paviršiaus, ir tada kuniguziams ir poneliams bus gyvenimas ant svieto. Nereikės nė dangaus.

Šitaip kalbėt gali tiktai žmogus, kurs nieko nežino, nes nors kiek žinantis, nors kiek tēmijantis į žmonijos vystymąsi žmogus mato ir žino, kad socializmo idėja diena iš dienos auga, stiprėja ir plėtojasi, kad socializmas yra neišvengiamas ir kad anksčiau ar vėliau jis turės įvykt.

O tas geltonlapis, kurs tokius straipsnius talpina, drįsta da vadintis "Darbininku". Geriausiai tiktų jam vadintis "Pavergėjas", o ne "Darbininkas", nes jis mokina darbininkus vergaut kunigams ir ponams, o ne kovot už savo teises.

FONDŲ GADYNĖ.

Paskutiniuouju laiku pas mus labai įėjo į madą tvert fondus. Užsimanė koks-nors Šliupas, Gabrys ar Yčas pasivažinėt, ir tveriama fondas. Į tą fondą žmonės suaukoka savo kruvinai uždirbtus centus, o ponas Šliupas ar panašus užia sau už tuos pinigus, ir niekam nė aciū.

Ir kiek jau tų fondų mes turime! Visokiais vardais. Vardai gana gražūs; pav., Lietuvos Šelpimo Fondas, Lietuvos Gelbėjimo Fondos, Autonomijos Fondas, Tautos Fondas ir antgalo, "Naujienos" praneša, kad "Darb. Tarybos konferencijoj Chicagoj, Ill., sutvėrta ar sumanyta tvert "Lietuvos Laisvės Fondas".

Viskas daroma del tos nelaimingos

Lietuvos. Kiek Lietuvai buvo naudos iš anksčiau sutvėrtų fondų, mes jau žinome. Dabar pažiūrėsime, kiek naudos bus Lietuvai iš to naujojo fondo.

Gaila tik, kad sumanytojai to fondo nepasako, koku budu galima bus Lietuvai laisvę išgaut ir kam tie pinigai bus reikalingi. Na, da įdomu žinot, ką "Liet. Laisvės Fondas" siūs savo atstovu į Lietuvą išgavimui laisvės; turbūt, P. Grigaitį, "Darbininkų Tarybos" sutvėrtoją.

ŠUNES PAVADUOS VYRUS.

True translation filed with the Postmaster of Philadelphia, Pa., on March 25, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Viename Philadelphijos kapitalistų laikraščių tilpo šitoks apgarsinimas:

"Moters! Kadangi jusų vyrus paėmė į kariuomenę, pirkite šunis. Šunes užvaduos jums vyrus, apgins nuo priešų.

Mes turime visokios veislės šunų."

Ir prie ko tie "biznieriai" neprieina savo tavorą bereklamuodami. Tik jie nepasako, ar tie šunes uždirbs ir duoną toms moterims su kudikiais, kurių vyrus paėmė į kariuomenę.

GAL IR TEISYBĖ?

True translation filed with the Postmaster of Philadelphia, Pa., on March 25, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Kai-kas sako, kad dabar Amerikoj taip dedasi, kaip Prancuzijoj prieš revoliuciją.

Kuomet 9 d. liepos pereitų metų teismas nuteisė Emmą Goldman ir Al. Berkmaną dvejiems metams kalėjimo, tai man prisiminė garsioji Prancuzijos Olimpija, kuri 1793 m. lapkričio mėnesyj liko nužudyta. Ji, matydama priespaudą ir neišpaskytą vargą, koks tada slėgė Prancuzijos darbininkus, o ypatingai moteris, pasirijo reikalauti žmogiškų teisių moterims ir visai darbininkų klesai. Užtai žvėriška to laiko Prancuzijos valdžia ją ir nužudė.

E. Goldman, kaip ir A. Berkman neteko liuosybės "laisvoje" Amerikoje, užtai, kad jie priešinosi įvedimui priverstino karaviavimo. Jų darbas liudija už jų dvasios šviesumą, o vienok jie liko apkaltinti.

K. S. L.

JONIENĒ

ŽEMAITĒ.

Netoli Kelmēs miestelio, pačiame Padubysyje, gyveno ukininkas Kovas. Puiki buvo jo ukē. Pievos lomoje, pačiais padubysiais tēsēsi. Laukai, dirvos, kalneliai,—toliau nuo upēs. Ganyklos, krumai, alksnynai, lazdynai plačiai pasiskleidę upēs atkrančiais, jam prigulējo. Zemē gera.

Trobēsiai ant kalnelio, papušynyje; aplinkui daržai, apluokai. Trioba nauja, langinčios žalios, langai nušveisti, šviesūs. Priešais—didelē klētis, nauju stogu apdenģta. Po triobos langais, rutų darželis, kur mētos, lelijos, jurginiai, gvazdikai, balti, raudoni, geltoni žiedai, tik klesti, tik kvepia.

Nuo triobos ir klēties, upēs linkui, į pakalnę, tēsiasi sodnas. Augstos išbēgusios grušēs, šakotos plačios obelīs, eilēm is pagrēčių stovi. Patvoriais vyšnių, slyvų krumais, aplinkui, kaip vainiku, sodnas ap lenktas. Nulinkusios medžių šakos nuo sunkumo vaisių, kitur net parentos, kad neišnirtų.

Tokia ukē kiekvienam akį traukē, o pažvelgus į sodno vaisius, net seilę rijo.

—Turbut čia turtingas ukininkas gyvena?—kiekvienas pamanē.

Nors mes jo kišenių nekratēme, nē pinigų neskaitēme, bet matyti, pagal visako, jog ukininkas ne suskis. Gyvuliai pas jį—kaip nulaistyti, arkliai—nenaturimi. Žąsų buriai glega apluokē; antys kvarkinasi paupyje. O tų viščiukų, vištų, pilni patvoriai. Visokio gyvio pilnos kerčios, parodo nenususų ukininką.

Visi gyvuliai ir paukščiai, apžiurėti, sotūs, priganyti, prilesinti, rodē, jog čia sukasi darbšti ir apukri šeimyninkē. Rodosi viskas gerai klojosi, bet... Visur ir visuomet užsikiša tas, bet...

Kovo zemėje, ganyklų galē, upēs užvingyje niekas neatminē, kuomet, kas, kam primieravo dešimtinę zemēs? Ant tos zemēs kažin-kas pasistatē triobelę. Kovas tos triobos savo zemėje neapkentē, kaip kokio šašo. Kaip tik Kovas atsimenta, iš-pat

mažo, triobelėje gyveno senis Duda. Visuomet vienas. Tašē, obliavo, kalē, dirbroges, tekinius; kas medegą pristatē,—tam padirbo ko reikējo. Skiedromis pečių kurenosi ir valgyti virēsi. Vasarą niekur nuo pamato, o žiemą, iš vidaus nosies neiškišo. Turējo du sunu, abudu svieta tarnavo. Paskui, vienas išējo į Ameriką, antras į kariuomenę pakliuvo. Senis liko vienas, kaip pirštas. Paliego, nebegalējo nieko bedirbti, nē kasdien pečių tepakurti. Taip ir nukaršo pats vienas. Aplinkiniai geri žmonēs, sykiu su Kovu, palaidojo senį.

Triobelē per visą žiemą išbuvo tuščia. Kovas širdyje linkējo, kad ji sudegtų, jo zemē apsivalytų nuo to šašo. Bet kas uždegs? Žiemą, dangiško perkuno nēra, o peklos ugnis ant zemēs nesirodo. Ramiai triobelē perstovējo, kol tik Jonas Duda iš kariuomenēs parējo.

Pavasari, nē justi nepajuto Kovas, kaip triobelē atgijo. Ėmē ten šunelis loti, gaidys giedoti, karvelē birbti, paršelis žviegti ir du žmonēs vaikščioti. Jonas Duda, augalotas vyras, rudais usais, bet sudžiuvęs, kaip šakalys, šlubas ir viena ranka be pirštų. Japonų karėje sužeistas, tiesiai iš ligonbučio, pagijęs, parējo namo. Jo žmona, dikta, jauna moteris, apsukri, smagi, rytas, vakaras dainuodama po savo triobelę sukosi.

—Kad šimts pypklių!—širdyje Kovas keikē,—šašas vėl atgijo.

Manē, kaip su seniu ištolo gyveno, nē kokių reikalų savitarpj neturējo, taip bus ir toliau. Bet dabar pasirodo kitaip. Tuoj Dudai ėmē pas Kovus lankyti, tai šiokius, tai tokius užmanymus kelti.

Prašo Kovo savo karvelei ganyklos. Prašo zemę aplink triobelę suarti, užsėti. Prašo bulvių jiems pasodinti. Už viską žada, derasi dienomis, kiek Kovas reikalaus atidirbti ir tai pati Jonienē žada dienas atlikti, nes patsai Jonas mėnkas darbininkas, negana luošas, dargi nē sveikatos po kareivystēs nebēra.

Taip, beveizint, susipažino Dudai su Kovais, susibičiuliavo, nes ir vieniems gerai ir kitiems neblogai; Kovams kaip tik tada truko darbininkų. Nors turėjo ketvertą vaikų, bet visi dar nesuaugę, prie sunkaus darbo netikę. Vyresnysis, Kaziukas, menkas, dar pusbernis. Mažasis, Vincukas, bandą gano. Vieną tik berną turėjo samdytą. Norėjo mergaitę prie darbo samdyti, bet per visą žiemą jieškojo, niekur negavo. Pigios negavo, o brangios algos nenorėjo mokėti.

Liko Koviene, tik su savo penkiolikos metų Zosike. Mažoji, Julikė, dar aštuoneerių metų, nė žasų dar nepagano. Dudienė čia jai į pat nagus. O tokia akyla; tokia sumani! Atlėks rytmetį savo karvelės pasimilžti, tuoj šoks Kovienei padėti milžti. Tai, bekošiant pieną, prišokusi, sukurs ugnį, sukais puodus; apsisukusi, išlėks namo, savo pienu nešina. Nė prie kokio darbo nesiragino. Apžėlė daržai, žiurėk, Jonienė įkritusi į daržą jau beravinti. Bulves kaupiti, mėšlus kapstyti, visur Jonienė pirmoji. O jos tas smagumas: vis dainuodama, vis tarškėdama. Visus išjudins, išlagins, tai šiokią, tai tokią štuką padariusi; juokai, klegėsįs pakilna, kaip tik Jonienė pasisuka.

Pagrobusi Julytę, šoks po kiemą, dainuodama:

Ti-li-li-li Duda, Duda, ti-li-li-li, Duda!
Duda buvo Vilniuj, Duda buvo Vilniuj!
Ži buvo, ži ne buvo,—Duda buvo Vilniuj!
Maikis keliu važiavo, Duda Maskvoj de-
javo.

Ti-li-li-li Duda, Duda, ti-li-li-li, Duda!

Tų dainų, visokių balabaikų, pas ją begalio, o ilgiausioji, "Duda",—per dieną tos dainos užtektų.

Patsai Kovas lėtas, rimtas, nelabai temėgo dračyties, bet ir tą Jonienę išjudins, apsuks, papurtys, prajuokys.

O jau vaikai taip mylėjo Jonienę, kad kurią dieną jos nėra, tai ir žiurės į tą pusę, kuomet ji ateis? Pamatę ateinant, visą pusvarstį lėks pasitikti ir pareis visi šokdami, dainuodami.

Koviene nesena dar žmona, taip-pat nemėgo nosį nuleidusi arba susiraukusi, sėdėti, bet Jonienės štukoms, nė gerti neatneša.

Šį vakarą, saulė jau nusileido, visi pas Kovus parėjo nuo darbo. Jonienė su Zosike, pamilžtą pieną nešėsi į kamarą košti. Koviene raudona, sušilusi, aplink vakariene sukosi. Berniukai, plugais, arkliais varini, parėjo iš lauko.

—Pagirdykit arklius ir pririškite,—tarė Kovas iš kiemo.—Aš pats vesiu į ganyklą. Vagia arklius, kaip pašėlę,—kalbėjo tykia, tartum sau vienas.

Čia pavogę ir čia pavogę, nė geležiniai pančiai nebeužstoja... Kovas, pusamžis žmogus; čiupra jau širma, prazilusi, bet usai dar juodi. Nemaža nosis ir truputį pakumpusi. Akys rudos, taip smailios, pažūrėjus jam į žmogų, tartum kiaurai permato.

—Pilkite vakariene—tarė audamasis kojas.

Tuo tarpu, paupyje iškilo juokai, klegės, pliauškinimas vandens. Mat mergaitės ir Jonienė plovė karvines milžtuves, berniukai nuvedė arklius girdyti, tuoj susitaškė, kits kitą į upę vertė. Girdisi balsai:

—Juozai liaukis!...

—Joniene! nebuk pašėlusis!...

—Šalin, Žosik! Šia tau, pasimaudyk!...
Trrr! Šliukšt, šliukšt!—pleškia vanduo.

—Padauza ta Jonienė, niekuomet ir nepavargsta—juokėsi Koviene, statydama bliūdą ant stalo,—per dieną bulves kaupė, neturėjo laiko šėlti, nors dabar pasigaus.

Berniukai, arklius pagirdę nusivedė į diendaržį. Jonienė su mergaitėmis milžtuvėmis nešinos, grįžo tiesiai per sodną juokdamos, šlapiomis padelkomis pleškindamos.

—Išmieravote jau Dubysą—juokėsi Kovas,—gal visą vandenį išgėrėte?

—Dar liko ir Tamistai lašelis,—šliukšt iš milžtuvės Jonienė Kovui ant basų kojų. Pati pabėgo.

—Kad tave šimts!.. Klumpes priliejai!—kratė kojas Kovas nė tai pykdamas, nė tai juokdamas.

Rinkosi prie vakarienės, visi vaikai apdusę, išsišėlioję, apsitaškę; kitam net ausys šlapios, bet visi smagūs, juokiasi, net akys spindi.

(Toliau bus)

Į Tave, Motin Darbininke!

Tu, moteriške, buvai pavergta per 20 šimtmečių. Pavergta esi ir iki šiai dienai.

Kentėjai pažeminimą nuo pat savo užgimimo. Nes tu ir užgimdama nesuteikei savo tėveliams tokio džiaugsmo, kokį suteikė užgimdamas sunus, tavo mažesnis brolis.

Tu kentėjai vargą augdama prie savo tėvelių, nes tu turėjai būti tarnaitė kitų brolių, mažesnių už save.

Tu kentėjai vargą, kuomet buvai pastumta nuo mokslo kuditystės dienoje; kuomet tavo broliai į mokyklą ėjo, tu jiems buvai tik patarnautoja.

Tu kentėjai vargą, kada tave tėveliai, tau paugus, varė tekėti už netinkamo tau vyro. Tu turėjai prievarta eiti už jo ir atsiduoti jam kaipo vergė ir tarnaitė.

Kentėjai vargą, kuomet turėjai priimti meilę netinkamo tau asmens.

Tu kentėjai vargus ir sopulius gimdydama kūdikius, kentėjai vargą augindama juos. Nes tu negalėjai tinkamai juos aprengti ir duoti jiems atsakančių maistą.

Tu kentėjai vargą, matydama juos kuditystės dienoje dirbančius, ganančius ir vargstančius nuo pat kuditystės, nes tas prakeiktas kapitalisti-

nis surėdymas privertė juos užsidirbt sau maistą nuo-pat kuditystės.

Tu, moteriške, kentėjai vargą, matydama savo dukterį nupuolusią doroje, ar patekusią į gėdos namus.

Tu kentėjai sopulį, kada tavo sunų atitraukė nuo tavo širdies ir atidavė kanuolėms.

Tu kenti vargą, sopulį ir pagiežą, matydama viso pasaulio sunus mirkstančius kraujuose ir žudančius vienas kitą vien tik dėl kelių žmonių godumo.

Bet gana tau, moteriške, kentėti; gana tau sapnuoti apie dangų ir jo linksmibes; gana tau pasitenkinti tuom, jog tenai pasilsėsi.

Laikas tau pakelti ašarotas blakstienas augštin; laikas pažvelgti į tą visą nedorybių klaną ir pasakyti įronišku balsu:

Šalin prakeikti plėšėdros! Pažįstu jus, kaipo netikusius gamtos sutvėrimus!

Netykokit daugiau sunų nuo mūsų; negimdysim ir neauginsim savo krauju ir prakaitu sunų. Pritruksite kanuolėms maisto.

Tik tu, moteriške, gali tą viską padaryti; tik tu gali nudžiovinti tuos upelius kraujo nuo šios žemės, nes tu esi pasaulio auklėtoja.

Montellos Vargšė.

Motina.

METAMS SUKAKUS.

Štai jau metas laiko laimingai sukako,
Kaip "Moterų Balsas" lanko mūsų grinčias,
Suteikdams mums šviesą ir kviesdams į kovą
Už buvį geresnį, už lygias teises.

Ne vienai sesutei jis suteikė mintį
Pakilti iš guolio tamsybės juodos,
Suteikė jis drąsą prietarus naikinti
Ir progreso keliu žengti prie šviesos.

Atminkim, sesutės, tą praeities laiką,
Kuomet neturėjom to vado brangaus,
Kai sekėm idėją klaidingą ir paiką,
Nieks mums neparodė takelio tiesaus,

Kuriuomi galėtum sueit į vienybę,
Ir spėkas suvienyt vargingas, menkas,
Parodyt mūsų priešams, kad vienybėj galybė,
Kurią ateityje vargdienės supras.

Ir kada supras jos, kad vienybė tur galę,
Visos tad vargdienės drąsiai kovon stos;
Lengvai mes nutrenksim kraugerių sauvalią,
Ir liaudis varginga daugiau nevaitos.

Todel, o sesutės, kviečiu jus kiekvieną
Mūsų "Moterų Balsą" atydziai skaityt,
Jo labui darbuotis per naktį ir dieną,
Apšvietą skleisti, tamsybę naikint.

E. H. Žibutė.

SAPNAS.

Praeitą naktį aš sapnavau:
Pinigų maišą, rodos, radau.
O! kas per laimė rast pinigų!
Džiaugsmo apimta sėdau ant jų.

Ir da nespėjau apsidairyt—
Iš visų pusių buriiai draugų
Mane apspito ir kiek saldžių
Žodžių ir žvilgių teko matyt.

Dabar laiminga! Pamaniau sau,
Ir taip sušukus, tuoj nubudau.
Čiupt, čiupt aplinkui—nėr pinigų,
Nėr nė tų burių mano draugų.
Tylu ir tuščia; aš tik viena,
Aš, ir ta mano liudna diena.

E. Dri—tė,
Richmond, Phila., Pa.

VELTUI MOTUŠE...

Veltui motuše varge sunelį auginai
Veltui glaudei jį prie širdies,
Veltui tiek nakčių nesudėjai akies,
Veltui duonos pluta jį maitinai.

Veltui džiaugeisi jį vyru regėdama,
Veltui tikėjais ateities šviesios,
Manei but' laiminga visados,
Paguodos žodžius nuo jo girdėdama.

Veltui, o veltui motuše senoji
Troškimai tie tavo širdies,
Kurių neatsieki, kaip erdvėj žvaigždės,
Kurias prazudė šalis tolimoji.

Veltui tu ašaromis laistai takus,
Veltui liudna vaitoji viena,
Veltui jo taip lauki kasdieną,
Veltui vis žiuri į vakarus.

Jis jau negriš, jo nesulauksi,
Nepriглаusi prie savo krutinės,
Nemyluos jis tavęs apkabinęs:
—Kur buvai, ką matei?—Tu nepaklausai.

Jį nunešė likimas ten toli-toli,
Kur brolių galvos milijonais krinta,
Kur žmonių kunais juodvarniai minta,
Kur kraujo teka upeliai sriauni.

Ten žuvo tavasis sunelis,
Mirtis baisi jį ten sutiko
Nuo kardo aštraus jis krito,
Ir ten šiaurės krašte jam atsilsys.

Tebuna lengva jam žemelė svetima,
Tenuskrenda lakunas pas jį Lietuvos,
Pavasaryj ant kapelio lai uždainuos
Jam dainelę, kuri artojaus mylima.

Veltui motuše varge sunelį auginai,
Veltui glaudei jį prie širdies,
Veltui tiek nakčių nesudėjai akies,
Veltui duonos pluta jį maitinai.

Petrapolis, Rusija.

Girių Lakšutė.

KAME LAIMĖ?

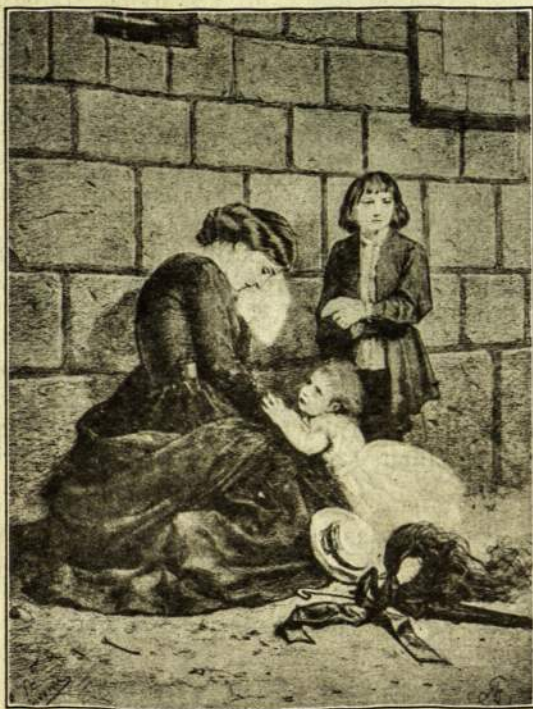
(Aukauju draugei O. Liutkuvieni)
 Kame laimė?—Gal berybėje dangaus,
 Gal gėlėje, ką žydi laukuose,
 Dainoje, ką vakar liudnai dainavai,
 Ar gal žvaigždėj, ką spindi rytuos?

Kame laimė?—Gal lelijų kvape,
 Gal ošime svyrunų beržų,
 Gal auštančio ryto rasoje sidabrinėj,
 Ar darželyje tų rutų žalių.

Gal laimingoj šypsoj kudikėlio?
 Motinos raudoj prie jo kapo?
 Jaunystėj, ką teikė mums spėkos galingos,
 Bet praėjo, negražinama tapo.

E. Dri—tė.

Richmond, Phila, Pa.

Prie kalėjimo sienų.

VIENA IŠ MILIONŲ AUKŲ.

Juodi kamuoliai dumų kildami į padanges sklaidėsi, lyg debesys aplink mažą Lietuvos kaimelį.

Iš jo medinių, šiaudais klotų stubelių, liko tik pelenai. Jo užsodinti daržai, siubuojujanti varpomis laukai, ir žydinčios žaliuojančios pievos pavirto tuščiais, juodais sutryptais laukais.

Vietoj puikiai žaliuojančių girių, aplinkui matyt buvo vien tik juodi apdegę kelmai.

Prie užsilikusios, apsvilusios tvoros galo klupo susilenkusi jauna, pilna nykstančios grožės mergelė, mūsų sesutė.

Žiaurių plėšikų kanuolės sunaikino jos namelį, jos motiną, ir seną tėvelį su žemėmis sumaišė; o jai sužvėrėję, žmoniškų jausmų netekę karieviai, išplėšė gyvenimo jėgą ir tyrą nesuteptą sielą.

Jos klupščios susilenkęs kunas, drebėjo nuo verksmo kilnojamos krutinės.

Plaukai palaidi, susivėlę, dulkių ir žemių pilni, nusviro ant skausmo ir gėdos iškraipyto, ašaromis papludusio kada tai gražaus ir meilaus veido.

Pasigirdo kanuolių trenksmas. Tai jie... tie žvėrįs sugrįžta... tyliai per verksmą sukuždėjo ji, ir staiga, paskutines pajiegas surinkus, pakilo ant kelių, akis į dangų įsmeigė, rankas iškėlė ir iš smarkiai kilnojančios krutinės išsiveržė skausmo pilni žodžiai: broleli brangus, broleli... už jurių esantis, atkeršyk tu jiems... atkeršyk už mane...

Jos skausmo suteriota sirdis palioivė plakus. Išdžiuvęs, nukankintas kunas sudribo ant juodos išmindžiotos žemės.

Apie užsilikusią apsvilusią to kaimelio tvorą buriai varnų sukinėjo.

J. Andriukas.

Vaikų Skyrius

Ištikimas Šuva

Kitą sykį Vilniuje, vieno pono šuva buvo išmokintas parnešti iš krautuvės ko reikia. Kas rytą tarnaitė pariš šun po kaklu krepšelį, į tą įmes raštelį, užrašytą ko reikia.

Šuva nubėgo į krautuvę, pardavėjas išėmęs raštelį perskaito ir į krepšelį sudeda viską, kas buvo užrašyta. Šuva nešinas bėga sau namo.

Jei kas norėtų nuo jo atimti, niekam nesiduoda, neprileidžia. Kartais tyčia apstos šunį vaikai-mieščioniukai, mėgins sutrukdyti, pyragaitį pagauti. Šuva tik ištolo į vieną pusę ham, ham, ham! pakalens dantimis; į kitą pusę ham, ham, ham!—Visi vaikai skliundžiumis išlakstys.

Taip tas šuva, kur pasiūstas, nešiojo pyragus, duoną, mėsą. Visi krautuvninkai ir miesto žmonės pažino ir žinojo jį ištikimai tarnaujant.

Visuomet ko pasiūstas, viską parnešė, kiek buvo užrašyta ir jam įdėta.

Po kiek laiko, pradėjo šuva kas rytą ilgai užtrukti ir vienos bandelės pyrago ne-parnešti. Kas rytą vis krepšelyje vieną mažiau teranda, kiek užrašyta. Tarnaitė skundžia ponui šunį, kad pradėjęs vogti.

—Kas čia yra, kas čia vagia,—stebisi ponas, klausia krautuvninko.

Tas teisinasi, sakosi visuomet dedąs pagal rašto; o čia nėra vieno?

Kad šuva būtų, daugiau suėstų,—galvoja ponas—arba kas atimtų, irgi visus, ne vieną, atimtų; kaip čia yra?

Žingeidauja ponas; liepia, išleidus šunį, daboti, kas su juom bus.

Šuva, kaip visuomet, nubėgo į krautuvę; kaip jau sudėjo viską, siuncia namo, tas iš krautuvės ne namo, bet, vingį davęs, bėga kitomis gatvėmis į kitą pusę; dabotojas paskui. Nubėgęs šuva maž jau už miesto, paėmęs iš krepšelio vieną bandutę, įmetęs į duobę; su kitais nubėgęs namų link.

Sekęs paskui dabotojas žiuri, kur čia tą pyragą įmetė? Ogi duobė giliausia iškasta,—šulinys ar rusys,—į tą įkritęs šuva, nebegalįs išlipti. Išdvėšęs, išbadėjęs, vos gyvas, kramto įmestąjį pyragaitį. Parėjęs namo pasakė ponui, kur deda šuva pyragiuką.

Ponas tuoj liepęs šunį iš duobės iškelti ir namo parvešti.

Reikėjo matyti to parveštojo šunies džiaugsmą, kaip pamatė namiškį šunį, savo gelbėtoją nuo bado mirties.

Puolė prie jo, cypia, laizosi, kojas jam laizo, valiojasi.

Namiškis irgi džiaugiasi, šokinėja, uodegą vizgina, ponui rankas laizo.

Paskui tie šunys nė žingsnio niekur nebepersiskyrė. Tas išdvėšėlis, atgaivintas, atšertas, šuva, liko ištikimiausias sargas ne tik pono, bet ir šunies, savo išgelbėtojo nuo mirties. O namiškis kaip pirma, taip ir paskui nešiojo pyragus ir nė vienas niekuomet nebeprapuolė.

* * * *

Tas yra ne pasaka, bet tikra teisybė. Pasakojo mano nabašninkas vyras, gyvenęs Vilniuje ir tuos šunis matęs ir pažinęs. Buvo tai pirm kokia 80 metų toks atsitikimas.

Žemaitė.

ŠIŲ DIENŲ PASAKA

Mažam Joneliui nusibodo žaist savo arklūkais, ratukais, bei visokiais kitais žaislais. Jis, palikęs juos, pribėgo prie motinos ir apkabinęs ją meilei savo mažom, minkštom rankelėm, ima prašyt:

—Mama, mamyte, pasakyk man pasaką.

Motina padėjo siuvinius, kuriuos laikė rankoj ant kedės, pasivadino Jonuką ant kelių, ir pradėjo pasakot:

—Žinai, Joneli, toli, toli, už jurių marių, buvo graži, didelė ir turtinga šalis. Ten gyveno daug visokių žmonių. Turtingų ir beturčių, gerų ir blogų, didelių ir mažų.

Tie žmonės galėjo gyvent ramiai ir laimingai, nes šalis buvo turtinga ir graži. Visokių turtų ten buvo, bet ant nelaimės jie turėjo karalių, žiaurų, beširdį, be jausmų žmogų, kurs visus turtus nuo jų atimdavo sau ir savo ištikimiams tarnams, o visi kiti žmonės turėjo badaut. Maži vaikeliai, toki kaip tu, verkdamo mamos prašydami valgyt, o mama neturėjo jiems ką duot.

Jie negalėjo niekur nuvažiuot ar nueit be pavelijimo to karaliaus tarnų. Jie negalėjo kalbėt ką jie norėjo, bet turėjo kalbėt ką jiems paliepė karaliaus tarnai.

Jei jie pasakydavo ką-nors, kas jiems buvo uždrausta sakyt, tuoj karaliaus tarnai paimdavo juos, nuveždavo ir uždarydavo į kalėjimą.

Ten jiems labai mažai ir prastai duodavo valgyt. Mušdavo juos, kankindavo,

per ilgą laiką, o tulus per visą gyvenimą ten laikydavo, kol nukankindavo.

Tankiai karalius paimdavo mažų vaikelių tėvelius, išveždavo toli ir liepdavo mušt kitų vaikelių tėvelius, o jei jie neklausydavo, tai juos mušdavo arba nušaudavo. Vaikeliai palikdavo be tėvelio. Nebuvo kam jiems duonelės uždirbti, ir jie neturėjo ko valgyt nei apsiręgt.

Verkė jie nabagėliai sušalę ir išbadę, o mama neturėjo jiems ką duot, ir taip-pat verkė, kol visi ne sušalo ar neišmirė badu.

—Mama, o iš kur tas karalius atsirado? —užklusė Jonelis.

—Jis buvo toks-pat žmogus, kaip ir kiti, vaikeliai; bet jis buvo gudresnis. Jis pasakė, kad jį dievas atsiuntė, ir kad jie turi jo klausyti, o jei ne, tai dievas nubaus juos; jie bijojo dievo ir klausė karaliaus. Bet per ilgą laiką jie neteko kantrybės, jie buvo alkani ir prašė jo duonos, o jis davė jiems kulkas ir lazdas, Tada jie visi susirinko ir išvijo jį laukan, o patį viską pa-

siēmė, dirbo ir ką padirbo, tą sau sunaudavo. Tada jie turėjo visako valgyt ir apsiręgt šiltai. Tada ir maži vaikeliai nebadavo ir nešalo. Jie gyveno ir džiaugėsi, patį stebėdamiesi, kad pirmiau jie tokie buvo kvaili ir visi klausė vieno žmogaus.

—Mama—paklausė Jonelis—o ar dievas nenubaudė juos už tai?

—Ne, vaikeliai,—atsakė motina,—tuomi dievu buvo tas pats karalius. J. Benes.

Broliškas bučkis.

Sveikatos Skyrius

PRIŽIURĖJIMAS NAUJAI UŽGIMUSIO KUDIKIO.

Nors nėra patartina nė vienam atlikti nėt gydytojaus ar ligonių prižiūrėtojos darbo prie ką-tik gimusio kūdikio, bet gali atsitikt, kad gydytojui nė ligonių prižiūrėtojui nesuspėjus atvykti, vienas namiškių turi but priverstas atlikt tai, ką paprastai atlieka gydytojas.

Ką daryt, gydytojui nesuspėjus atvykti:—

Tokiame atsitikime kūdikiui užgimus, vienas namiškių turi dabort, kad kraujas ar vanduo nuo motinos nebutų kūdikio įtrauktas į plaučius, pradėjus kvėpuot.

Delei to reikia kūdikį padėt toliau nuo motinos sausoje vietoje, kol jis nepradės garsiai verkt ir kvėpuot. Kaip tik kūdikis pradės gerai kvėpuot ir verks drūčiai keletą sykių, tai galima jį atskirt nuo motinos. Jei kūdikis neverkia ir negali kvėpuot lengvai, reikia paimt jį už kojukių ir laikyt tulą laiką galvukę žemyn, kad visi nešvarumai išbėgtų iš burniukės. Jei ir tai negelbsti, reikia suduot jam porą sykių lengvai per užpakalį arba matant, kad burniukė pilna nešvarumų, reikia apvyniot mažąjį pirštą švaria vata ir pamirkius į virintą, šiltą vandenį įkišt į burniukę ir lengvai, neužgaunant, išvalyt ją; tada jis galės gerai kvėpuot.

Kada jau jis kvėpuoja ir verkia, reikia paimt stiprų kaspiną, švarų ir baltą, ir užrišt žarniukę per 2 pirštus atstumo nuo kūdikio pilvuko. Paskui apie 3 pirštus toliau vėl užrišt antrą sykių, ir paėmus žirkles, perkirpt žarną tarpe tųdviejų mazgų. Užrišt reikia gerai, kad neatsileistų.

Kada jau kūdikis atskirtas nuo motinos, reikia suvyniot jį į švarią šiltą kaldraitę ir padėt tinkamoje vietoje šiltai, kad vėjas neužpustų, o tada imtis valyti motiną ir ją apžiūrėti.

Kada iš motinos išėina visos liekanos po kūdikio, reikia jas atimt, o motiną apiplaut šiltu vandeniu, apvalyt lovą, apklot ir palikt ramybėj, kol gydytojas ateis.

Apžiūrėjus motiną, reikia prirengt kūdikiui maudynę ir išmaudyt, apvalyt jį gerai, jei kūdikis atrodo sveikas, o jei kūdikis labai silpnas ir nesveikas, reikia laukt su maudymu, kol gydytojas atėjęs apžiūrės jį ir patars, ką daryt.

Jei kūdikis sveikas, bet aptrauktas baltą mase, reikia jį ištept tyra alyva arba vazelinu. Nutrynus tuos baltus nešvarumus nuo kūdikio, reikia jį gerai išmaudyt. Maudant, vanduo turi but šiltas. Kad patirt, ar ne perkarštas vanduo, reikia įkišt savo alkunę į tą vandenį, ir jei jaučiasi gerai, maudyti kūdikį.

Išmaudžius jį vartojant gerą kastilinį muilą, reikia jį gerai nušluostyt minkštu rankšluosčiu, kad niekur neliktų šlapia. Del tikrumo, kad butų sausai nušluostytas, galima išbarstyt milteliais, arba krakmolu.

Po maudyklės aprengt kūdikį šiltai, ir motinai papenėjus padėt, tegul miega.

Ką-tik gimusį kūdikį reikia paguldyt ant dešinio šono, ne auktieninką. Vėliau reikia kūdikį guldyt ant šono, permainant iš vienos pusės ant kitos, kad perdaug nenugulėtų vieną šoną. Tankiai kūdikis verkia delto, kad jam nusibosta ant vienos pusės gulėt, o apverstas ant antro šono jis nutyla ir užmiega. Bet nepatyrusios motinos duoda kūdikiui valgyt, kada jis pradeda verkt, manydamos, kad jis alkanas ir tokiu budu perpeni kūdikį ir susargina.

Valgyti reikia duot visada tam tikru paskirtu laiku, tiek kiek kūdikiui reikia, pagal jo amžiaus, o jei jis verkia tarpe maitinimo laiko, tai reikia pažiūrėt, kas jam kenkia. Gali but, kad jis verkia delto, kad negerai guli arba yra šlapias. Gali but, kad per šilta ar per šalta. Motina ar auklėtoja turi nuolat tēmyt ir prašalint priežastį del kurios kūdikis verkia, o tada jis nutils.

Butinai lietuvės motinos turi pamest tą paprotį—penėt kūdikį, kada tik jis verkia; tai yra labai blogas paprotys. Tankiai atsitinka, kad kūdikis verkia delto, kad nė-

gerai jaučiasi, kad jam viduriai skauda,— o motina duoda jam valgyt. Toks mažas kudikis, kada jam kas skauda yra neramus ir padavus valgyt, nors ir nenori, bet mašinališkai valgo, ir persivalgo; tada, žinoma, apserga da daugiau.

Naujai užgimusiam kudikiui reikia gerai išvalyt akis, nes jei akis lieka neišvalytos, tai vėliau jos paraudonuoja ir skauda.

Plaut akis reikia su švariu virintu ir atšaldytu vandeniu. Į 5 uncijas virinto vandens, įdēt 1 (mažą) šaukštuką "Boric acid" ir išmaišius gerai plaut tuo vandeniu kudikio akis. Taip sutaisytą vandenį reikia įpilt į bonkutę arba stiklą, ir uždengtą laikyt, kad nepridulkėtų. Plaut akis reikia išryto ir vakare, pamirkius į vandenį su "Boric acid" mažą šmotuką švarios vatos.

Bambutės prižiūrėjimas.

Kudikio bambutę, kol da neužaugusi, reikia būtinaį vieną sykį į dieną perrišt. Reikia apiplaut bambutę virintu švariu vandeniu, nušluostyt minkštu skuduriuku arba vata, apibarstyt milteliais (powder), paskui paėmus keturkampį švarų minkštą skuduriuką iškirpt viduryj skylutę ir uždēt ant bambutės, ištraukiant galą žarniukės per tą skylutę. Tą galą padēt augštyn ant kairiosios pusės, ir apdengt pašaliais to skuduriuko. Ant to aprišt reikia apie delno platumo minkštu flaneliniu (vilniniu), daugiau kaip ½ jardo ilgio, bandažu. Apvyniot bandažu, kad nesmuktų nuo bambutės, bet ir kad nebutų par ankštas, nes tada kenktų kudikio kvėpavimui.

Tą bandažą reikia laikyt ant pilvuko ir bambutei užaugus, nes jis prilaiko pilvuką ir vidurius vietoj ir prilaiko bambutę, kad da nedručiai užaugusi nuo išsitempimo, kada kudikis verkia. Bandažą reikia laikyt ligi 6 mėnesių. Bambutę paprastai užauga ir galas nupuola į savaitę laiko, bet gali kartais imt ir daugiau laiko.

Jei perrišant bambutę pasirodytų skuduriukas kruvinas arba puliuotas, tai reikia apie tai pasakyt gydytojui.

Lovelėj gulēt kudikiui yra daug sveikiau kaip lopšy.

Nereikia kudikį pratint prie supimo, daug geriau, kad jis guli ramiai lovelėj, nes

supimas kenkia kudikio viduriams, užtai tankiai supami kudikiai vemia.

Labai blogą paprotį turi tulos motinos šokint, svaidyti, supt kudikį rankose; tas labai kenkia kudikiui, labiausia tuoj po valgio. Bešokinant kudikio viduriai susijūdina ir nebegali suvirškint maisto, delto kudikis vemia.

Papenėjus kudikį reikia padēt į lovutę ramiai, tegul guli. Jei verkia biskį, tai nieko nekenkia. Verksmas jei nėra jokios svarbios tam priežasties, kudikiui nekenkia, bet priešingai, yra sveika. Verksmas ne per daug ilgas, išvysto kudikio plaučius. Beverkdamas jis įtraukia daug oro į plaučius, ir jei tas oras yra geras, švarus, tai tas labai yra jam sveika, sudrutina plaučius.

Geriausia yra kudikį nuo-pat pirmos dienos pripratint, kad užmigty pats, be supimo ar liuliavimo, nes tas nėra jam reikalinga.

Paguldant reikia žiurēt, kad niekas jam nekenktų, kad gerai gulēt ant vieno ar kito šono, kad nebutų per šilta ar per šalta, ir tegul guli. Jei verkia biskį, tegul verkia,—paverks ir užmigs.

Pagal "Medicology"

J. Benesevičiūtė.

Tula narsi vytyė apsižiurėjo, kad vyčių programe vietoj grudy, tik pelai. Mergina, matydama, kad iš tų pelų nebus grudy, apleido vyčius, sakydama: "Aš esu katalikė ir į bažnyčią kaipėjau taip ir eisiu, bet vietoj buti vyte, dabar busiu socialiste".

Dabar, kaip tik ji pirmą nedėldienį ateis į bažnyčią, tai prasiskirs žemė ir praris ją su visa bažnyčia. Katalikai saugokitės!

* * * *

Kai-kurie tautininkai sako, kad "Moterų Balsui" geriau tiktų vardas "Socialistų Balsas". Labai teisingas pasakymas "Moterų Balsas" to vardo visai nesibijo. Tik gaila, kad jie tai sako tikslu pažemint "Moterų Balsą". O visam pasaulyj kaip tik ir yra vienintėlis balsas socialistų, kuris šaukia moteris prie ligybės ir laisvės.

K. S. L.

IŠ DARBININKIŲ GYVENIMO

WILKES BARRE, PA.

Kadangi tai vienur, tai kitur girdisi kalbos, kad dabar darbininkai perdaug "ištvirkę" ir reikalauja perdidelių algų, tai norisi biskį pabriežti ir apie Wilkes Barre merginų uždarbius.

Čionai merginos, pradėjusios dirbt krautuvėje, gauna \$5.50 į dvi savaites. Išdirbę metus laiko, gauna iki \$8.50. Čia algos mokamos daugiausia kas dvi savaitės. Seniaus mokėdavo kas mėnuo.

Merginos dirba po devynias ir dešimtį valandų į dieną. Vieną kartą paklausiau merginos, kaip ilgai reikia dirbt, kad gauti \$15 į dvi savaites. Ji man atsakė: "Jeigu tik užbaigus mokyklą pradėtum dirbt ir dirbtum iki žilai galvai, tai da nedasidirbtum iki \$15. Čia tiek 'daug' nemoka".

Krautuvėse lietuvių ir lenkių nedaug dirba, jos daugiausia dirba dirbtuvėse-audinyčiose. Čia yra visokio uždarbio. Už audimą gambiausios merginos ir ilgai išdirbusios gauna \$25 į 2 savaites, bet tokių nedaug. Dirbant nuo štukų, gauna po 7 centus už mastą. Kaspinių audinyčiose gauna iki \$12 į dvi savaites. Čia dirba irgi nuo štukų; mokama po 3c už mastą.

Patarnautojos-merginos gauna nuo \$14.00 iki \$15.00 į mėnesį.

Tarpe merginų viešpatauja didelis tamsumas. Retai kuri skaito kokį laikraštį, ir pradeda daugiau protaut bei reikalaut žmoniškesnio užmokesčio.

Viena, dirbanti krautuvėje, našlė, priversta skurdo, pradėjo darbininkes organizuoti, kad jos reikalautų didesnio užmokesnio. Sužinoję apie tai "bosai" pasakė jai, kad ji liautųsi, nes kitaip bus prašalinta iš darbo ir niekur kitur darbo negalės gaut.

Pinacų fabrike dirba daugiausia vaikai da nepabaigę mokyklą. Jie gauna \$3.00 į savaitę ir už trijų mėnesių jiems žada 50c pakelt algos, ale tų centų retas kuris gauna. Suėjus trims mėnesiams, vaikas, tankiausia, liekasi iš darbo atleistas, o sugrįžęs vėl pradeda už \$3.00 dirbt.

Nors mainose vyrai uždirba neblogiausia, bet moterų ir vaikų išnaudojimas labai didelis. Čion da apie unijas mažai kurios svajoja, delto parapijonkos geros.

N. Ulienė.

NETURI LAIKO.

Aš pažįstu daugelį moterų, kurios jau į bažnyčią nesilanko, ir giriasi, kad jau jos nuo prietarų liuosos. Bet kada jas pakalbini prisirašyti prie L. M. P. S. arba užsiprenumeruoti "Moterų Balsą", tai gauni sekamus atsakymus: vienos sako, kad jos neturi laiko nė skaityti, nė į susirinkimus eiti, kitos vėl sako, kad "dabar toki laikai, tai niekas nemiela". Iš tokių jų atsakymų aišku, kad tos moters neturi nė mažiausio supratimo, kokią naudą neša prigulėjimas prie darbininkiškų organizacijų ir skaitymas darbininkiškų laikraščių. Jeigu jos turėtų supratimo, kokia iš to yra nauda, tai aš tikiu, kad surastų ir laiką tam. Bet jos mano, turbūt, kad tik geruose laikuose reikia organizuotis. Bet kada buna mums tie geri laikai?

Mes tai jau, rodos, turėtume žinot, kad niekad nėra darbininkams gerų laikų. Turi gerus laikus ir šiandien žmonės, bet ne mūsų klesos,—ne darbininkai.

Draugės, juk mes tik delto ir organizuojamės, ir kitus kviečiame organizuotis, kad turime blogus laikus. Laukti, kad patįs blogi laikai praeitų, negalima. Jie patįs nepraeis. Blogi laikai tik tada išnyks, kada darbininkų klesa susipras. O darbininkai tik tada gali susiprasti, kada jie priklauso prie darbininkiškų organizacijų, ir skaito darbininkiškus laikraščius bei lankosi į viešus susirinkimus. Moterims labiausia reikalinga prigulėt prie L. M. P. S. ir skaityt "Moterų Balsą". Taip-pat yra reikalinga prigulėt prie Socialistų Sąjungos, kuri rupinasi darbininkų reikalais.

Olga.

Iš Mano Praeities Gyvenimo

Atvykau aš į miestą, į tą garsiąją Rygą. Manau sau: "laimę atrasiu". Bet pirmas draugas mano buvo, visiems žinomas, vargas.

Sodžiuj užaugus, kitokios kalbos nemokėdama, kaip lietuvių, o Rygoj gyvenant būtinau reikia mokėti nors vieną tų trijų kalbų: vokiečių, latvių arba rusų. Taigi kur tik paklausi darbo, gausi atsakymą, kad be kalbos nėra darbo. Į dirbtuvę kunigėlis nepavelino eiti, sako: "dirbtuvėj dirbdamos, mergos ištvirksta".

Taigi aš stengiausi gauti darbą pas ponus. Gavau prie namų darbą pas rusus. Užmokestis 3 rubliai į mėnesį. Manau sau: gyvenisui poniškai. Bet, keletą dienų pabuvus, pasijutau, kaip kalėjime. Pasitaikė viduryj miesto gyventi. Apie virtuvės langus didžiausi murai; saulės niekad nematau. Lovelė pastatyta virtuvės kertelėj, be jokios patalinės: kaip nori, taip sau pasiklok. Valgyti, kaipo sodietei, tai labai mažai. Darbo daugybė. Da nekartą pania pavadina "derevenskaja dura" (t. y. kaimo žioplė). Iš krautuvės reikia viską nupirkti. Kartais da pasiuncia atgal į krautuvę, kad apmainyti. Taip jos elgiasi su tarnaitė, kaip joms patinka.

Ant ketvirtų lubų gyvenant, reikia nuo žemės malkų prinešioti, kad prisildzius penkis kambarius (žiemos laiku). Išdirbau mėnesį. Kadangi per nelaimę sudaužiau lempą, tai alga dingo: pania užturėjo 2 rubliu, o tik 1 rb. gavau už čielo mėnesio darbą. Dirbt reikėjo po 17 valandų į dieną.

Ką daryti? Kur eiti? Skundžiaus savo draugėms. Joms irgi tas pats vargas. Vaziuoti pas tėvą,—pinigų nebeturiu kelio nei. Eiti kitur jieškoti darbo—nemoku sušnekėti. Taip palikau ant vietos 7 mėnesius, gaudama po 3 rublius; toliau gavau ligi 6 rub. į mėnesį.

Išbuvus 5 metus, gavau paliudijimą, kad viską moku. Gavau pas kitą rusę 9 rub. į mėn., bet čia daugiau darbo. Šeimyninkė mažai ką težinojo apie šeimyninkystę. Viską turi atlikti tarnaitė. Septyni asmens dy-

kaduonių, o viena tarnaitė turi apdirbti visus namų darbus.

Išdulkėjo ir mano davatkystė; pamačiau, kad bažnyčia ir mano maldos nieko negelbėjo. Ponai nesimeldžia ir jiems gerai gyventi, o aš meldžiuosi su ašaromis, ir vis man bloga. Pradėjau kitaip manyti. Laimei, susipažinau su bedieviu, buvusiu vargonininku. Tas man plačiai paaiškino apie visas šventenybes ir kunigiją. Davė gerų rusiškų knygų pasiskaityti; aš pradėjau kitaip žiurėti į pasaulį. Sukišau visas savo "brostvas" į maišą, ir palaidojau amžinai. Palikus laisva, nors naktimis pasilsėdavau; pirmiaus poterius maišydavau su miegu.

Aš pradėjau daugiau protauti, pradėjau suprast laisvės brangumą. Tada tik man pasirodė prieš akis ta žmonių minia, kurią mačiau 1905 m. ant tuščio lauko už miesto, vadinamo Gruzenberg; mačiau tą minią, bet nežinojau, kas jie per vieni, ir ko reikalauja. Mano akys buvo užtemdytos ir ausys užkimštos fanatizmu. Tada man rytojus nerupėjo, tik nuolat kartodavau: "duok mums šiandieną", o rytoj, kaip dievas duos. Ir buvau patenkinta, gaudama 5 rub. į mėnesį už 17 val. darbo. Bet dabar jau pamačiau, kad ir 9 rub. mažai; o mažas tarnaičių skaičius gauna po 9 rub.; paprastai mokama 6 ir 7 geroms, t. y. viską mokačioms.

O kiek visokių vargų ir paniekinimų kenčia tarnaitės Rusijos didmiesčiuose, tai negalima aprašyti. Taigi aš sumaniau keliauti į laisvesnę šalį, ir tiesą pasakius, čionai, Amerikoj, tarnaitėms kur-kas yra geriau. Jų gyvenimo aplinkybės yra geresnės, abelnai imant, bet yra ir tokių vietų, kur jei ne blogiau, kaip Rusijoj ar kitoj Europos šalyj, tai nė kiek ne geriau.

Gerumas ar blogumas darbo sąlygų priklauso ne nuo darbdavio geraširdystės, nė nuo jo malonės, bet nuo pačių darbininkų susipratimo.

Žinomas yra dalykas, kad darbdavys, kas jis nebutų: rusas, vokietys, ar ameri-

konas, išnaudoja savo darbininką tiek, kiek jis jį gali išnaudoti. Tai yra faktas.

Jei kokioj-nors šalyj ar vietoj darbininkų padėjimas yra geresnis, tai reiškia, kad ten darbininkai yra daugiau susipratę, ir moka sau geresnes darbo sąlygas išsikvot.

Tas-pat yra ir su tarnaitėmis. Jų padėjimas čia yra kiek geresnis delto, kad, 1) jos yra daugiau apsišvietusios ir susipratusios už Europos tarnaites; 2) delto, kad jų čia yra stoka. Gerai darbą mokačią tarnaitę gana sunku yra gauti, nes kas jas turi, tas stengiasi jas palaikyti, ir patyrusios namų darbe tarnaitės yra gana branginamos. Branginamos jos yra ir delto, kad amerikoniškos šeimyninkės arba ponios visai nieko, arba labai mažai težino apie namų darbą.

Nežinančioms gerai namų darbo, nepatyrusioms, o labiausia, nesusipratusioms tarnaitėms nė kiek čia nėra geriau, kaip Rusijoj.

Juo tarnaitė yra tamsesnė, nuolankesnė, tuo ji daugiau yra išnaudojama.

Jei darbdavys mato, kad jo darbininkė yra susipratusi ir nesiduos sau ant sprando joti, tai jis apsieina su juo daug mandagiai ir neišnaudoja jo taip, kaip jis išnaudoja tą, kurįs duodasi išnaudoti.

Iki darbininkai bei darbininkės nesusipras, nesusiorganizuos, tol darbdaviai išnaudos juos ir čiulps paskutinį jų kraujo lašą, neskiriant iš kokios šalies jie pareina ir kokioj šalyj jie dirba.

P. M.

NAUJI RAŠTAI.

The Rand School of Social Science,—amerikonių socialistų mokykla New Yorke, išleido antrą tomą "Amerikos Darbininkų Metinės Knygos", "The American Labor Year Book", 1917-1918 m.

Toje knygoj atvaizdinta darbininkų ir socialistų judėjimas, kaip Amerikoj, taip ir visame pasaulyj. Joje randasi labai daug statistikos žinių iš darbininkų gyvenimo. Ten aprašyta streikai, darbininkų areštai, bylos, lytinčios darbininkus ir tt.

Plačiai aprašoma moterų ir vaikų darbo sąlygos, visoki įstatymai, lytinti darbininkus, kon-

greso ir senato visoki nutarimai, rinkimai ir jų pasekmės; Rusijos ir kitų šalių darbininkų judėjime visoki atsitikimai, Rusijos revoliucija ir tt.

Žodžiu sakant, ta knyga yra tai rinkinys informacijų iš darbininkų ir socialistų judėjimo.

Kiekvienam, kas nors kiek interesuojasi darbininkų judėjimu, ta knyga yra butinai reikalinga. O labiausia reikalinga ji kalbėtojams, prelegentams, laikraščių bendradarbiams, rašytojams bei redaktoriams, nes ten jie gali rasti reikalingų sau informacijų iš darbininkų gyvenimo. Tai tikra darbininkų enciklopedija.

Kaina tos knygos, t. y. II tomo, popieriniais aparais, 384 puslapių dydžio, 60c; drobiniais aparais \$1.25; 10c reikia pridėti persiuntimui.

Specialė kaina už 2 tomu, I ir II, popieriniais aparais \$1.00, drobiniais \$2.00.

Visiems, kurie supranta anglų kalbą, patartina tą knygą nusipirkti. Reikalaukit šiuo adresu: The Rand Book Store, 7 East 15th St., New York, N. Y.

Lietuvių Socialistų Sąjunga išleido dvi labai naudingas knygeles.

Viena—tai "Dėdės Samo Gyvenimas ir Darbai" t. y. "Mažytė Istorija Dideliems Vaikams". Toje knygutėj aprašomi Amerikos kapitalistų darbai, kaip jie darbininkams žabangus pina. Šią knygutę patartina kiekvienam atydziai perskaityti; ji yra 68 pusl., kaina tiktai 15c.

Antra knyga—tai "Anarchizmas ir Socializmas", 146 pusl., kaina 35c, apdaryta 60c. Parašė J. Plechanov.

Šitoj knygoj aiškina skirtumas tarp socializmo ir anarchizmo. Kiekvienam, kas nori gerai pažinti, kas tai yra socializmas, o kas anarchizmas, patartina tą knygą perskaityti. Jinai yra labai tinkama debatams su anarchistais.

Tos knygos gaunama "Kovos" Administracijoj.

Lietuvių Moterų Progresyvis Susivienijimas išleido d. V. Kapsuko veikalą "Šeimyna Seniau, Dabar ir Ateityj".

Labai interesinga knygutė. Joje nušviečiama šeimynų pradžia, kada jos pradėjo tvertis ir del kokių priežasčių žmonės pradėjo šeimynas tvirti; kokios dabar yra šeimynos ir kaip atrodys šeimyna ateityj—socializmo laikuose. Patartina kiekvienam tą knygutę perskaityti. Gaunama "Moterų Balso" Administracijoj, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

Šeimyninkių Skyrius

ČOKOLADINIAI SALDAINIAI (CANDY).

2 puoduku (vidutinio didumo) cukraus, pusę puoduko pieno, 1 šaukštą sviesto, 2 plytukes čokolado, pusę puoduko sukaptų "English Walnuts". Sudėti cukrų, sviestą, pieną ir čokoladą į daiktą ir virti 15 minutų maišant kol ištirps cukrus; paskui paimti biskį šalto vandens ir įpilti į verdančius saldinius. Kai gerai sutirštės, tada sukaptus riešutus supilti ir maišyti kol sustings. Paskui supilti į indą ir duoti gerai atvėsti.

A. M. P.

SNIEGO PUDINGAS.

Pusę pakelio dželatino, 1 pantė verdančio vandens, 2 puoduku cukraus, 1 citrina, 3 kiaušinio baltimus.

Pirmiausia ištartyti dželatiną į biskį šalto vandens, o paskui užpilti verdančiu vandeniu. Išspausti citriną, saugojant, kad nebutų sėklų ir supilti į tą vandenį kartu su cukrum. Duoti atšalti, o paskui išplakt kiaušinius su "eggs beater" arba šakute ir supilti viską į daiktą. Plakt kolei bus sustingęs, o paskui supilt į tam tikrus puodukus ir padėti šaltoj vietoj, kad da geriau sušaltų.

Tas viskas yra mano išmėginta.

A. M. P.

BALTAS KEIKSAS.

2 šaukštu sviesto, 1 puoduką cukraus, pusę puoduko pieno, 2 kiaušinio baltymu, 2 šaukštu kepamų miltelių (pauderio), pusantro puoduko miltų, 1 citrinos tarkuota žievė.

Sutrink sviestą ir cukrų iki baltumo. Sudėk kartu persijotus miltus ir kepamus miltelius; įpilk pieną ir išmaišyk gerai. Sudėk kietą putą iš baltymų, lengvai suvienyk su tešla, sudėk į blekines ir kepk.

Šitam kepsniui tinka sekamas liukras (filling):

1 puodukas bananų tešlos, pusę puoduko cukraus, pusę citrinos sunkos, 1 šaukštą sviesto. Viską sumaišyt ir aptept kepsnį.

RYŽIŲ BLYNAI.

Pusę puoduko ryžių, pusę šaukšto sviesto, 1 šaukštas miltų, 2 kiaušiniu.

Išvirtus ryžius sumaišyt su minimais dalykais, kept blynus. Valgyt reikia užsipilant cukraus ir cinamonų.

KAZUKO SALDAINIAI.

1 svarą rudo cukraus, 4 kiaušiniai, 3 puodukai miltų, 2 šaukštu kepamų miltelių (pauderio), 1 šaukšt. citrinos sulties, 1 šaukšt. cinamonų, pusę šaukšto gvazdikų, 1 puoduką riešutų, 1 puoduką "date" (finikų palmos vaisius), biskį druskos.

Sumaišyt trynius su cukrum, visus sausus dalykus persijot ir kartu supilt į tešlą ir minkyt. Jeigu per daug tiršta,— įpilt biskį vandeniui, įdėt riešutus, "dates" ir kietą iš baltimų putą. Sudėt į dvi diktas blekes ir apkept po pečium rudai. Išėjus reikia da šiltas, blėkoje bunant, supjaustyt į keturkampius šmotukus; galima kuo-nors piliukruot, ar tik cukrum apibarstyt.

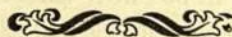
K. S. L.

KAIP PANAIKINT BLAKES.

Kiek tik budinke gaspadinių yra, reikia visom susitart, ir ta pačia diena savo namus išvalyt. Gerai išvalius lubas, sienas, grindis su muilo vandeniu, išmazgojus išdžiovint namą. Kai išdžius, reikia visų rakandų, lubų, sienų, grindų visus plyšius gerai ištepti gesolinu. Gesoliną vartojant reikia visas ugnis name užgesint, nes jis eksploduoja susiduręs su ugnia.

Po tokios operacijos blakės pradeda atsirast į trečią mėnesį; tada reikia ir vėl tą patį atkartot.

K. S. L.

Klerikalai ir jiems panašūs geidžia, kad moters būtų tik prie lopšio, o Amerikos valdžia jau mokina moteris automobilius "runyti".

* * * *

Dauguma vyrų priešinasi suteikimui moterims balsavimo teisių. Užtai moters dabar pilnai jiems atsimoka, nes beveik visose šalyse dirba amuniciją, su kuria vyrai sau gyvastį pragaišina.

KORESPONDENCIJOS

PHILADELPHIA, PA.

Neprošalį bus ši bei tą paminėjus apie vietos lietuvių veikimą. Philadelphijos dirva veikimui gana plati, ir veik visuose kraštuose miesto draugai nesnaudžia. Parenkimų nestokuoja, prakalbomis, teatrais, koncertais ir lavinimosi vakarais užimta kiekvienas subatos vakaras.

Šiuo laiku įvyksta labai daug parengimų; keletą jų stengsiuosi aprašyti.

Per pasidarbavimą vietos Laisvės Klubo, 24 d. vasario įvyko visų srovių masinis susirinkimas apsvarstymui dabar šaukiamo seimo reikalingumo ir jame dalyvavimo. Atstovai dalyvavo nuo tautininkų ir socialistų, o katalikų nebuvo.

Tautininkų atstovas—p. Trakimas, beaiškindamas reikalingumą seimo, daugiausia dergė socialistus ir jų visus laikraščius, kad jie sėją nesutikimą visuomenėj. O d. L. Trockį išvadino žydeliu, kuris "šiu-leisius" New Yorke pardavinėjęs.

Antras kalbėjo nuo socialistų d. J. V. Stilsonas, plačiau paaškindamas apie seimą; nurodė mūsų lietuviškų politikierių diplomatus "trikus" ir kās gali suteikti Lietuvai laisvę; pasakė, kad ne kruva diplomatų ir jų keliaklupščiavimas prieš galingus viešpačius gali suteikti laisvę, bet kova išvien su darbininkais, jei ne Rusijos, tai Vokietijos. Antgalo, priminė, kad nors ir d. Trockis "šiu-leisius" pardavinėjo New Yorke, bet visgi tautininkai nulenkė prieš jį savo galvą ir pasiuntė pasveikinimo "keiblegramą" už tai, kad Lietuvai apsisprendimo teisės reikalauja.

Publikos svetainėje buvo arti tukstantis, ir visi, išskyrus keletą katalikų ir tautininkų, karštai plojo, kalbant d. J. V. Stilsonui. Antgalo, tautininkų atstovas pasakė: "aš neatsakaus už savo kalbą."

Po diskusijų leista perbalsuoti; už dalyvavimą seime balsavo 99; prieš dalyvavimą—387.

Vasario 18 ir 21 įvyko prakalbos, su-

rengtos LSS. II Raj. d. K. Petrikienei. Pasėkmės neblogos.

L. M. P. S. II kuopa kas metai surengia vieną gerą vaidinimą-teatrą; Kovo 23 d., 715 Fairmount Ave., Metropolitan Hall, bus vaidinama veikalas "Alkani Žmonės". Į L. M. P. S. II kuopos lošiamus veikalus Phila., visuomenė atsilanko skaitlingai, nes stengiamasi visuomet atvaidinti kuogeriausia. Taip ir ši sykį dedama visos spėkos, kad gerai sulošus. Dalyvaus žymūs ir seni aktoriai: J. Norvaiša ir M. Skuodienė. Jie visuomet savo roles atlieka gerai. Patsai veikalas "Alkani Žmonės" atvaidina nupuolusių skurdžių darbininkų gyvenimą. Veikalas pamokantis, svarbus pamatyti kiekvienam.

LSS. I-mos Kuopos Choras gyvuoja pusėtinai; nuo surengto baliaus liko pelno šimtinė; buvo manyta mokintis operetę, bet komisija negavo gaidų; dabar stengiamasi išmokti gražių ir pusėtinai sunkių dainelių, kad surengus koncertą.

LSS. I kuopa ir L. M. P. S. II kuopa rengiasi jau prie apvaikščiojimo i Gegužės. Manoma kviesti d. Ž. Puišitę kalbėti.

Visi vis klausia: Na, o kaip su tais mūsų draugais apkaltintais; kada bus teismas? Teismas be laukimo ateis; kad tik gelbėjimui aukos nesivėlintų; tuomet ir apie teismą drąsiau galima kalbėti.

Veliuoniškė.

Subatoj, kovo 9 d. LSS. 251 kp. perstatė scenoj "Du Broliu". Tas veikalas jau antru syk Phila. suloštas ir matomai publiką patenkina, nes nei ant vieno parengimo neatsilanko tiek žmonių, kiek ant šio. Aktoriai atvaidino veikalą labai gerai. Svarbesnieji: broliai, Ženonas—A. Šukys, Rapolas—J. Norvaiša, motina—M. Skuodienė, tėvas—F. A. Bushon, Džėkis—J. Skibirdis. Šeimyninkė A. Abromavičienė gavo gyvų gėlių bukietą. Labai gerai atliko žydo rolę d. Peleskas.

Toj dalyj miesto pirmą sykį perstatyta drama ir publika palyginant gana rimtai užsilaiķė. Tas veikalas paliko gerą įspudį ir ilgai nebus užmirštas.

Kuopa turės pelno. Aldeniūtė.

EASTON, PA.

Kovo 3 d. LSS. 42 Kuopos Choras su-rengė koncertą, kuris visais atžvilgiais pa-vyko puikiai. Pirmą sykį Eastone buvo toks parengimas. Nors neseniai susitvė-ręs choras, vienok iš jojo gabumų matosi, kad ateityje da daugiau galima tikėtis darbštumo dailės srityj. Chorą vadovau-ja vietinis d. Tilvikas.

Koncertą atidarė vietinis choras, už-dainuodamas Marselietę, kuriai publika ati-davė pagarbą atsistojimu.

Koncerte dalyvavo ir vokiečių vyrų choras. Tas choras puikiai išlavintas ir jų dainas negalima lyginti lietuvių dainoms, —žavėte žavėjo publiką. Tarpe kitų daly-vavo ir dvielis kvartetas iš Phila po vado-vyste J. Jurčiukonio. Savo užduotį kvar-tetas puikiai atliko. Duetą sudainavo dd. V. Mačiūtė ir N. Stilsonienė iš Philadelphi-jos. N. Stilsonienės solo labai patiko east-toniečiams. Taip-pat buvo gražių smuiko ir piano solo.

Komedija "Velnius ne Boba" sulošta gerai. Lošė K. Kregždė, S. Tarvydaitė, J. Ragauskas, J. Gričianus ir Meškauskienė. Patartina, kad kitą sykį geresniam veika-lui laiką sueikvoti, nes šis jokios vertės neturi.

Abelnai, labai gerą įspudį koncertas paliko ir laukiama daugiau tokių LSS. 42 kp. choro parengimų. Diana.

KENMORE, OHIO.

Sausio 19 d. apsigedė d. S. Praspalauskas, LSS. 244 kuopos narys su panele S. Mockiute. Šliubą ėmė civilį. Drg. S. Pra-spalauskas visados buvo darbštus vietos lietuvių judėjime, ypač pasidarbavo suren-gime spektaklių ir koncertų. Drg. S. Moc-kiūtė yra L. M. P. S. 41 kuopos narė.

Laimingo gyvenimo jaunavedžiams, o kartu ir palinkėjimo, kad ir toliau nepaliau-tų veikę visuomenės labui. Svečias.

Juokų Kampelis

IŠ VEDUSIŲ PASIKALBĖJIMO.

Jis:—Galų, gale, kvaili žmonės daro gyvenimą linksmu. Kad visi kvailiai išmirtų, nenorėčiau gyvent.

Ji:—Nesibijok, mielas, neliktum tada juk gyvu.

MUSŲ VAIKAI.

Jonukas:—Ar žinai mama, kad Ona mato tamsoj lygiai kaip katė.

Motina:—Negalimas daiktas, vaikeli.

Jonukas:—Taip, motušėle. Vakar vakare bu-vo visai tamsu kambaryj, o ji klausė tėvelio, kodėl nenusiskutęs.

PASLAPTIS.

Henrikas pirmą sykį apsigedė iš meilės, an-trą sykį del pinigų.

—O tretį sykį?

Tame ir yra paslaptis, nes žmonės paprastai tik del tų dviejų priežasčių tesiveda.

IŠ PASIKALBĖJIMŲ.

Ar tu ištikrųjų manai, kád moters yra inteli-gentiškesnės už vyrus.

Žinoma! Vyrai nuplikę, paprastai perka vai-stus plaukų auginimui. Ar ne tiesa?

—Na, taip...

O moters be gaišinimo laiko tuoj nusiperka plaukus.

NELAIMINGAS IŠSITARIMAS.

—Žinai, pasakiau panelei Onytei, kad labai džiaugiuos, jog ji galės balsuot dabar taip, kaip vyrai.

—Na ir ką, apsidžiaugė?

—Ale kur tau—įsižeidė labiausia ir pasakė, kad jei tik taip tegalėtų balsuot kaip vyrai, o ne geriau, tai visai nė neitų balsuot.

KARČIAMOJ.

—Seniai jau pažįsti Jackų?

—Nuo kudukystės. Kada buvo mažas, tai visi norėjo jį bučiuot, o dabar nieks jo nei paspirt ne-nori. Dieve tu mano...

J. B.

(Iš "Bicz Boży")

L.M.P.S. Reikalai

L. M. P. S. PILD. KOM. TARIMAI.

1. Drg. V. Kapsukas iš Rusijos atsiųsdamas atvirutę vasario mėn., 1918 m. mūsų Susivienijimui, sykiu paminėjo, kad tenai yra mergina, kuri apsiimtų bendradarbiauti mūsų organui. Pild. Kom. savo posėdyje apkalbėjo šitą dalyką ir nutarė pakviesti ją bendradarbiauti Moterų Balsui". Jos straipsniai palikta redaktorės nuožiurai.

2. Nutarta atspausdinti 3000 mokesčių blankų.

3. Kadangi referendumu nutarta, kad suvienyti finansų sekretorės įstaigą su Centro Sekretorės, tai po ilgų kalbėjimų pasirodė, kad Centro Sekretorė negalės atlikti abu darbu, nes neturi užtekčiai laiko. Jau ir taip pasilieka mažai laiko, dirbant Centro Sekretorės darbą. Todėl Pild. Kom. nutarė palikti tą, kol rasis ypata, kuri galės abu darbu atlikti.

4. Įgaliota Philadelphijos L. M. P. S. 11 kuopa, kad išrinktų komisiją, kuri peržiūrės Centro knygas ir paskelbs savo raportą organe.

5. Atspausdinti tam tikri lapeliai, kur bus paaiškinta apie "M. B." kaip tik Pild. Kom. sužinos "M. B." tikrą stovį.

6. Pasiųsti ypata į Philadelphiją, kad sužinotų tikrą "M. B." stovį.

7. Kalbėta kas del čarterio. Po ilgam kalbėjimui pasirodė, kad čarteris yra reikalingas. Nutarta pasiteirauti pas advokatą.

8. Nutarta išleisti vertimą iš rusiško "Moteris kaip Motina". Senasis Pild. Kom. yra nutaręs leisti per organą šį rašinį.

9. Nutarta atspausdinti tarpe dviejų arba trijų tukstančių mokesčių knygelį.

Visos Pild. Kom. narės balsavo už viršminėtų nutarimus, išskiriant drg. Bekampienę, kuri balsavo prieš 7 tarimą. Jos nuomonė: Kadangi dalykai šiuom laiku nėra normališki, tad palikti čarterį iki vėl dalykai ir aplinkybės susitvarkys.

SAUSIO MĖNESIO, 1918 M., TARIMAI.

1) Peržiūrėta rinkimų blankos visų L. M. P. S. viršininkų. Atrasta teisingai ir gerai sutvarkyta.

2) Išrinkta į redaktore šiais metais draugė J. Borevičiūtė.

3) Nominuota į administratorę d. K. Baltrunytė.

4) Jeigu "Moterų Balsas" būtų sulaikytas visiškai, tad paimti skyrių "Laisvė" L. M. P. S. reikalams.

5. Užvesti dabar skyrių "Laisvė", kol dalykai susitvarkys linkui "Moterų Balso".

6. Apmokėti K. Petrikienei, buvusiai "Mot. B." redaktorei \$23.00 už redagavimą 24 puslapių "M. B.", ir \$30.00 už 32 puslapių.

7. Patarta visoms L. M. P. S. viršininkėms, kad butinai išduotų raportą kas tris mėnesiai per organą.

8. L. M. P. S. kuopa įneša, kad būtų daroma tam tikri L. M. P. S. ženkleliai ir kad jų kaina būtų nuo 10c iki 25c. Šitas dalykas pasirodė nėra svarbus, todėl Pild. Kom. atmetė tą įnešimą. Nėra reikalo leisti referendumui.

9. Nutarta nedalyvauti tautininkų ir klerikalių šaukiamam seime. Patarta visoms L. M. P. S. kuopoms nedalyvauti. Šis nutarimas tapo paskelbtas "Laisvė".

A. Jurevičienė,

L. M. P. S. Pild. Kom. Sekr.

Z. Puišūtė,

L. M. P. S. Centro Sekr.

SEKRETORĖS PRANEŠIMAI.

Naujos kuopos:

52 kp., Stoughton, Mass, susitvėrė iš 13 narių.

53 kp., Plymouth, Mass.

54 kp., Scranton, Pa.

55 kp., Haverhill, Mass., susitvėrė iš 18 narių.

56 kp., Easthampton, Mass, susitvėrė iš 9 nar.

57 kp., Carnegie, Pa.

58 kp., Brighton Park, Ill. susitv. iš 5 narių.

Įnešimai referendumui.

Kad L. M. P. S. laikytų suvažiavimą kovo mėnesį, 1918 m., parėmė 13 ir 36 kuopos.

L. M. P. S. 1 kuopa duoda pataisymą, kad vieton kovo mėnesio būtų šaukiama spalio 4 ir 5 dieną Philadelphijoje.

Jei bent 1 kuopa parems pataisymą bėgyje 45 dienų, tai eis nubalsavimui.

Z. M. Puišūtė,

Centro Sekretorė.

L. M. P. S. kuopų domai.

L. M. P. S. konstitucijos yra išsibaigusios. Kadangi taisyt jas reikalinga, tai yra tam tikslui išrinkta komisija, kuri darbuojasi. Kad atlikt atskančiai darbą, ima laiko, taigi da galbut tulas

laikas užsitrauks, kol konstitucija bus sutvarkyta ir atspausdinta. Kaip bus atspausdinta pranešiu per organą.

Mokesčių knygeles jau atspausdinom. Kreipkitės į Centro Sekretorę.

Z. M. Puišiuotė,

L. M. P. S. Centro Sekretorė.
Franklin Sq. House, Boston, Mass.

SO. BOSTON, MASS.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Amerikoj 13 kuopos metinis raportas už 1917 m.

Prakalbų buvo surengta 4; dvejios paskaitos, vienos diskusijos, viena paroda rankų išdirbinių, viena draugiška vakarienė, vienas perstatymas "Žingsnis Prie Šviesos".

Aukų paskirta yra šiems tikslams: LSS. 60 kp. \$5.00; "Laisvės" popieros fondui \$5.00; Socialistų Partijos miesto rinkimų kampanijai \$10; prisidėjimo į N. A. P. P. Fondą \$6.00. Literatūros parduota ("Moterų Balso") apie 400 egz.

Narių užaugo apskritai imant apie 20.

Šiems metams valdyba išrinkta: org. M. Januškienė, sekr. J. Sarapienė, izd. F. Ramanauskienė, fin. sekr. M. Gruzinskaitė.

Praeitų metų vietos moterų judėjimas darė nemažą įspūdį tarpe vietos lietuvių. Progresyvės moters maždaug susipažino su bėgama gyvavimo nuotikiais. Taigi žingsnis po žingsniui žengiamame pirmyn.

J. Sarapienė,

L. M. P. S. 13 kp. sekr.

L. M. P. S. A. 24 KP. CLEVELAND, O. VEIKIMO RAPORTAS UŽ 1917 MET.

Sausio 22 d. buvo surengtos prakalbos. Kalbėjo d. L. Pruseika iš Brooklyno, N. Y.

Kovo 25 d. buvo surengtas teatras ir balius. Statyta scenoj veikalas "Karės Nuotakos".

Gegužės 13 d. kuopos susirinkime paaukota iš kuopos izdo \$10.00; atskiros narės sudėjo da \$5.80 Rusijos Revoliucijos reikalams.

Birželio 17 d. buvo surengtas piknikas ir prakalbos. Kalbėjo dd. A. Bimba ir Andriulevičius, —moksleiviai iš Valparaiso, Ind. universiteto. Piknike surinkta "Laisvei" aukų \$22.00 į popieros fondą ir vaikų draugijėlei \$11.00.

Liepos 8 d. kp. susirinkime iš izdo paaukota \$6.00 moksleiviams. Tame pačiame susirinkime iš kuopos izdo paaukota \$5.00 "Laisvei" paremti, o atskiros narės sudėjo \$3.20.

Rugsėjo 9 d. kuopos susirinkime iš izdo paaukota \$5.00 organui "Moterų Balsui" paremti.

Rugsėjo 16 d. buvo surengtos prakalbos. Kalbėjo dr. Montvidas iš Chicago, Ill.

Rugs. 21 d. surengtos prakalbos. Kalbėjo dr. J. T. Baltrušaitienė iš Pittsburgh, Pa.

Gruod. 2 d. surengta teatras ir balius. Statyta scenoj 4 veiksmų drama "Kryžius".

Per dr. J. T. Baltrušaitienės prakalbas "Moterų Balsui" surinkta aukų \$15.15.

Be to, L. M. P. S. 24 kp. prisidėjo prie surengimo prakalbų svečiams iš Lietuvos pp. Bulotams ir Žemaitei. Prisidėjo prie įsteigimo ir palaiškymo vaikų draugijėlės.

L. M. P. S. 24 kp. priklauso prie Clevelando Lietuvių Progresyvių Draugijų Sąryšio.

L. M. P. S. organo "Moterų Balso" partraukta nuo num. 1 (4) iki 10 (13) viso 380 egz.; iš tų 344 egz. parduotų, o 36 egz. pasiliko kuopos archive. Knygų parsitraukta sekancijų: "Kudikių Priežiura" 16 egz., parduota 3 egz.; "Moteris ir jos Ekonominis padėjimas" 10 egz., visos parduota; "Moteris turėtų užsiimt savais reikalais" 10 egz.,—visos parduota.

L.M.P.S. 24 kp. pereiniais 1917 m. veikimas: Surengta ketverios prakalbos, vienas piknikas, 2 vakarų su vaidinimais. Paaukota pinigais: Rusijos revoliucijai \$15.80; laikraščiu "Laisvei" \$30.20; vaikų draugijėlei \$11.00; moksleiviams \$6.00; "Moterų Balsui" \$20.15; knygų parduota 23 egz.

L. M. P. S. 24 kp. turi narių 46; pinigų izde \$133.00; susirinkimų laikė viso 15.

B. V. Jakštienė,

L. M. P. S. 24 kp. prot. sekr.

L. M. P. S. 24 kp., Cleveland, O. paaukojo iš kuopos izdo \$30.00 ir atskiros narės da sudėjo \$4.00 su centais. Viso sykiu L. M. P. S. 24 kp. paaukojo \$34.00 su centais LSS. Apsigynimo Fondui.

Barbora V. Jakštienė,

LINKSMA ŽINIA.

True translation filed with the Postmaster of Philadelphia, Pa., on March 25, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

LSS. Administratorius d. J. Šukys kartu su LSS. Sekretorium-Vertėju d. J. V. Stilsonu, kuriuodu buvo kaltinami už tulus "Kovo" tilpusius straipsnius, liko išteisinti. Dabar tik d. J. V. Stilsonas laukia teismo viename kaltinime,—už kokius ten lapelius.

Remkime "Moterų Balsą"

Draugės ir draugai! Kurie ligšiol rėmėte ir platinot "Mot. Balsą", nenusiminkit ir platinkit jį dar smarkiau ne kaip ligšiol platinot.

Tegul nelieka nė vienos lietuvių šeimynos, kur "Mot. Balsas" nesilankytų. Tegul nelieka nė vienos lietuvaivaitės, kuri neskaitytų "Moterų Balsa".

"Moterų Balsas" nepasiliks jums skolingū. Juo jūs jį platinsit ir skaitysit, juo jis stengsis but akyvesniu, žingeidesniu, tobulesniu ir didesniu.

Nuo jūsų, darbininkės ir darbininkai, priklauso "M. B." likimas. Nuo jūsų priklauso jo tobulumas, drutumas bei didumas.

Jei jūs remsit jį, skaitysit ir platinsit, tai greitu laiku jis sudrutės, padidės, ir pradės tankiau išeidinėt. Greitu laiku jūs galėsit susilaukti iš "M. B." didelį, drutą ir populiarį laikraštį. Bet reikia dirbt, reikia platinti jį.

Aš tikiu, kad L. M. P. S. A. narės ir kiti "Mot. Bals." draugai bei draugės, neapleis jį nelaimėj, bet rems jį ir platins su daug didesne energija ir pasišventimu, negu ligšiol rėmė.

Tegyvuoja "Moterų Balsas"!

J. Beneseyičiūtė.

Nuo Administracijos

VISŲ ATYDAI.

Meldžiu visų atydziai perskaityti šiuos pranešimus.

Šis numeris "Moterų Balso" yra padidintas ir išeina už du mėnesius—sausį ir vasarį, 1918. Kadangi ne delei nuo mūsų priklausančių priežasčių—delei pačto trukdymų likosi du mėnesiai suvėluoti, todėl, kad, pasivijus laiką, leidžiamė šį numerį didesnį ir už du mėnesius. Manome, kad prenumeratoriai bus tuomi patenkinti. Taip-pat prenumeratorių laikas bus skaitomas už du mėnesius. Kitus numerius leisime reguliariai ir "M. Balsas" toliau eis visuomet didesnis.

Numeris 11-tas, kuris buvo išleistas už lapkritį mėnesį ir gruodžio 10 d. buvo pačtoj sulai-

kytas yra uždraustas mums siuntinėti. Tokiu būdu prenumeratoriai jo visai negavo. Kad atsitiesus prenumeratoriams už tą numerį pasibaigus laikui bus vienas numeris daugiau pasiųstas.

Numeris 12-tas "Moterų Balso" išėjo ir išsiuntinėtās trečia klesā su stampomis. Mes jokio oficialio pranešimo iš pačto neturime ir po šiai dienai, kad atimta antros klesos teisės, bet kadangi pačtas nepriima, tai esame priverstos siųsti šitokiu būdu.

Į mažas kolonijas buvo siųstas atskirai suvyniotas, o į didesnes pasiųsta ypatoms visų prenumeratorių numeriai ir prašyta, perduoti prenumeratoriams. Kas negavo to numerio, meldžiame pranešti administracijai.

Šitas numeris taip-pat siunčiamas tokiu pat būdu. Manome, kad ypatos, kurioms pasiųstas, pasidarbuos ir išdalins.

Draugai ir Draugės! Prie tokių aplinkybių siuntinėjimas ir ekspedicija "Mot. Balso" labai daug mus apsunkino. Darbo dusyk tiek, todėl meldžiame visų padėti mums. Gavę "Moterų Balsa" išdaliniui, meldžiame veikiai tą padaryti, kad nereikėtų del to su prenumeratoriais be reikalo susirašinėti.

* * * *

Visiems, kurie platino ir rėmė "Moterų Balsa".

Dabar "Mot. Balsą" reikia juo daugiau remti ir platinti. Agentai, kurie ikišiol darbavosi, dabar dirbkite su nauja energija, reaktant prenumeratas ir platinant pavieniais numeriais.

Jaunutis "Moterų Balsas", kuris vos tik susilaukė antrų metų savo gyvavimo amžiaus, jau turėjo daug pergyventi įvairių kliučių, ir persekiojimų.

"Moterų Balsas", kurio pirmo numerio pasirodymas pridavė tokią energiją ir gyvumą moterų judėjime, kuris vėliau drąsiai žengdamas darbininkų minioj, sužadino ne vieną mūsų sesutę prie savo klesos pažinimo ir prie darbo tos klesos gerovei.

"Moterų Balsas" tvirtai stovėjo darbininkų cilėse ir toliau eis tais pačiais keliais ir stovės už klesų kovą.

Visų pareiga yra, kas tik supranta savo klesos reikalus su didesne energija, negu kada-nors pirmiau remti ir palaikyti tą žibintuvą mūsų tarpe. Juo daugiau paramos, juo geriau galėsime jį tobulinti ir gerinti, juo didesnę naudą neš visomenei.

Ks. Baltrunytė, Admin.

L. M. P. S. A. KUOPŲ ATYDŽIAI.

Meldžiū visų kuopų sekretorių atsišaukti ir prisiųsti Administracijai savo adresus. Nevisos Kuopos gauna pranešimus, nes neturim visų adresų. Prisiųskite veikiai.

Kas norėtų gauti informaciją kas del platinimo, arba kas neturi kvitų knygutės, kreipkitės į administraciją ir bus pasiūsta.

“MOTERŲ BALSO” KOMPLETAL.

Galima jau užsisakyti “Moteryų Balso” kompletus. Kompletas bus 15 numerių, tai yra nuo pradžios gyvavimo—spalio 1916 metų iki sausio 1918 metų.

Kiekviena kuopa privalėtų nusipirkti kompletą kuopos archyvu.

Bus puikiai apdarytas. Reikalaukite greitai, nes turime tik 100 egz. Kaina \$2.50.

Reikalaukite šiuo adresu:

MOTERŲ BALSAS”

535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

“MOTERŲ BALSO” AGENTAI.

Talpiname čia “Mot. Bals.” agentus, pas kuriuos galima užsiprenumeruoti ir gauti pavieniais numeriais “Moteryų Balsa”.

Binghamton, N. Y. Katie Wojciek, 7 Hazel St.

Schenectady, N. Y. L. Gudzinskienė, 108 Porter St.

Brooklyn, N. Y. A. Bilda, 79 Hudson Ave.

d. Jakimavičienė, 455 Grand St.

Springfield, Ill. M. Lucas, 1720 E. Matheny Ave.

Herrin, Ill. S. Adomaitis, 823 So. Park Ave.

Chicago, Ill. S. Misiunas, 149 E. 107th St.

O. Vikšniene, 1829 S. Peoria St.

Roseland, Ill. J. Grybienė, 125 E. 104th St.

Cicero, Ill. B. Tuskiene, 1225 So. 50th Ave.

Gardner, Mass. D. Evans, 46 Parker St.

Montello, Mass. B. Bubliauskiene, 22 Broad St.

Lawrence, Mass. P. A. Jatul, 142 Lawrence St.

So. Boston, Mass. G. Sarapiene, 73 G St.

Worcester, Mass. M. Sypiene, 78 Wark St.

Fitchburg, Mass. Mrs. A. Powell, 90 Albee St.

Hartford, Conn. E. J. Mažeika, 52 Sheldon St.

Waterbury, Conn. J. Pruselaitiene, 775 Bank St.

New Haven, Conn. J. B. Vaitkevičienė, 286 Wallace St.

Pittsburgh, Pa. J. A. Katkus, 2204 Forbes St.

Monessen, Pa. E. J. Stočkienė, 1133 McMahon av.

Easton, Pa. S. Tarvydaitė, 1205 Childsey St.

Detroit, Mich. T. Šiurmaitė, 181 Cardoni Ave.

Paterson, N. J. A. Valatkiene, 254 Wait St.

Newark, N. J. A. Buziutė, 213 Smith St.

Bayonne, N. J. P. M. Šeštakauskienė, 16 White St.

Baltimore, Md. O. Deltuvienė, 812 W. Lombard St.

Grand Rapids, Mich. U. Keveziene, 1116 Scribner Ave., N. W.

Cleveland, O., M. Arzuolaitiene, 2540 Superior Av.

Argentina. F. K. Stalioraitis, Calle Fres-Esquina, 1911 Dopar 97, Buenos Aires.

Tai tik toks skaičius Draugų ir Draugių pavieniais num. “Moteryų Balsa”. L. M. P. S. A. kuopų yra jau virš šešiasdešimts. Argi jau tose vietose, kur gyvuoja kuopos narės negali nors 10 egz. praplatinti “Mot. Balso”? Rodos galėtų tą padaryti ir kiekviena narė. Kurie miestai nepasirodo šiame suraše, lai bus įrašyti sekanciam. Nei viena kuopa neatsilikite nuo to darbo. Kas tik simpatizuoja ir kam tik rupi “Mot. Balso” gerovė, užsisakykite ir platinkite pavieniais. Duodame ir nuošimtį už platinimą. Nei viena kolonija neatsilikite, bet parodykite kiek galite nuveikti ir išskleisti šio laikraščio. Tuomi pasidarbuosite ir darbininkų kelsai, nes “Mot. Balsas” pašvęstas mūsų klesos gerovei.

Lauksiu nuo jus, Draugai ir Draugės, pranešimų kiek apsiimate išplatinti. Su sekanciu “M. B.” numeriu padarykite šį surašą pilną, tai yra iš kiekvienos lietuvių apgyventos kolonijos lai buna įrašytas platintojo vardas.

Ks. Baltrunytė, Admin.

VISŲ L. M. P. S. KUOPŲ ATYDŽIAI.

Kadangi nuolat gaunu laiškų su L. M. P. S. mokesčiais, tai šiuomi pranešu, kad aš nebėsu L. M. P. S. izdininke šiais metais. Izdininke išrinkta d. B. Bubliauskiene, Montello, Mass.

Kuopos malonės išpirkt money orderius ar čekius izdininkės vardu, o pasiųst finansų sekretorei šiuo antrašu: Miss B. Bočkutė, 211 First St., Elizabeth, N. J.

J. Benesevičiutė,

L. M. P. S. buvusi izdininkė.

“MOTERŲ BALSAS”—WOMEN'S VOICE

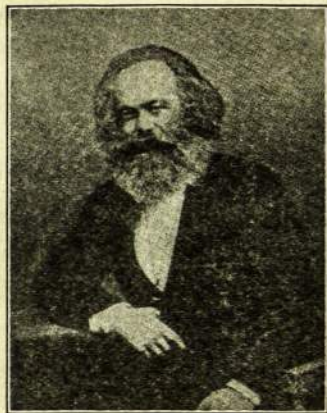
Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor J. Benes. Manager Miss. K. A. Baltrunas. Subscription: \$1.00 a year; six months 55c; single copy 10c. Address: Moteryų Balsas, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa.

SKAITYKIT “MOTERŲ BALSĄ”.

Prenumerata metams \$1.00, pavienis numeris 10 centų. Adresas: Moteryų Balsas, 535 N. Marshall St., Philadelphia, Pa. Raštus siųskit: 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

K. MARKSO

100 Metų Sukaktuvių Jubilėjus

Geguzės penktą dieną šių metų sukanka šimtas metų nuo gimimo dienos KAROLIAUS MARKSO.

Paminėjimui to jubilėjaus, LSS. išleido K. Markso ir jo mokslo draugo Pr. Engelso paveikslus ant puikios ir brangios popieros, 20x25 colių dydžio. Paveikslai kaštuoja po 50c, 75c ir \$1.00.

Tuos paveikslus labai greit perka netik lietuviai susipratę darbininkai, bet ir svetimtaučiai, nes tokio darbo ir tokio dydžio paveikslų nėra Amerikoj, — nieks jų nespausdino

šiuo tarpu. Platintojams duodame 35 nuošimtį.

Taip-pat dar turime ir atviručių. Tai yra 35 skirtingi paveikslai iš Rusijos revoliucijos nuotikių, kiekvienas skirtingą nuotikį perstatantis. Tai yra puiki atmintis kiekvienam turėti visą setą savo albume.

Setas kaštuoja vieną dolerį. Kas dar neturite, pasiskubinkite, nes greit nebeteksime.

NAUJOS KNYGOS.

“ANARCHIZMAS IR SOCIALIZMAS” jau gatava,—146 puslapių; kaštuoja 35c; apdaryta 60c.

“DĖDĖS SAMO GYVENIMAS IR DARBAI, t. y. Mažytė Istorija Dideliems Vaikams”,—kitais žodžiais sakant, tai yra trumpa istorija Amerikos kapitalistų darbų ir kaip jie darbininkams žabangus pina. Šią knygutę patartina kiekvienam atydziai perskaityti. 68 pusl.; kaina 15c.

“MOTERIS KAPITALIZMO GADYNĖJ”. Knygelė apie 48 pusl.; 10c.

“K. MARKSO BIOGRAFIJA”. Ši metų gegužio penktą dieną sukanka šimtas metų nuo Markso gimimo dienos. Tegul kuoplačiausia darbininkų minios susipažįsta su jo darbais ir tomis aplinkybėmis, kuriose tas genialis žmogus gyveno ir darbavosi.

“MILITARIZMAS”, K. Liebknechto veikalas, apie 200 puslapių, jau spaudon rengiamas. Gegužio mėnesįj bus gatavas.

“K. MARKSO MOKSLO SYSTEMA” H. Boudino veikal., apie 350 p.

Ypač “Anarchizmą ir Socializmą” platinkite, draugai. Nes šiame generaliam protų sumišimo laikotarpyj, žmonės pradeda nebeatskirti kas socialistas ir kas anarchistas. Daugelis ir apsiskaičiusių draugų visgi da ne aiškiai tesupranta pamatinį skirtumą socializmo ir anarchizmo moksloose. Todėl ir pasirupinome išleisti tą knygą, kad galutinai nušvietus tą skirtumą. Knyga didelė, graži ir nebrangi.

Visus čion paminėtus dalykus užsisakykite

“KOVA”,

229 N. 6th St.,

PHILADELPHIA, PA.